N°. 50 Donderdag 9 December 1920. 20ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. F. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
VOORLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Tusschen St. Nicolaas en Kerstmis.

Het feest voor de kleinen is achter den rug; dat de grooten stevenen we, in duisternis en mist, volle zeilen tegemoet. Van onze oostelijke na- overgenomen, wint bij ons, onder volwassenen, goede gewoonte gestadig veld om, bij gelegenheid het Kerstfeest — dagen, bij uitnemendheid voor schenken — aan familie, vrienden, kennissen een lijk van sympathie of waardeering te geven. Zich van een passend geschenk te voorzien, is allerminst een eenvoudige zaak, dat heeft St. Nicolaas wel bewezen. Eenerzijds embarras de choix en toch niet, wat men wenscht, aan den anderen kant een zoeken, maar tevergeefs, naar wat ongemeen, naar wat oorspronkelijk is, naar een geschenk, dat cachet heeft. Welnu, laat U den weg wijzen. Wat ge nergens, in geen enkel magazijn zult vinden, noch in Den Haag, noch in eenige andere plaats van ons land, ge vindt het in B o e a t a n. Daar vindt ge werkelijk iets zeer bijzonders; een met zorg uitgekozen collectie fraaie voorwerpen en rariteiten uit onzen Archipel, artikelen voor gebruik als wel voor versiering. Gaat

dan, in de stad zijnde, allereerst naar B o e a t a n; bezichtigt en bewondert de met smaak uitgestalde voorwerpen en doet uw keuze, waarin ge zeker slagen zult. En vergeet vooral niet, alvorens het lokaal te verlaten, de bij uitstek fraaie verzameling koperwerk, de waaiers, doozen en sigarettenkokers van echt schilpad en de zijden doeken van Palembang, welke pas ontvangen zijn, nauwkeurig in oogenschouw te nemen.

Kennis van de Koloniën.

Wie meenen mocht, dat de tijden voorbij zijn in welke men personen uit den z.g. beschaafden stand kon aantreffen, die van Indië zich een voorstelling maakten als van een land van ,,zwarten" met een gelijkenis aan de Moriaankoppen, die sommige onzer vaderlandsche tabakswinkels ontsieren, wie het ondenkbaar achten zou, dat een landgenoot, aanspraak makende op algemeene ontwikkeling, een denkbeeld hebben kon van Indië als van een land goed voor den verloren zoon, om te trachten in koffie, suiker of thee er bovenop te komen, wie een en ander in den tegenwoordigen tijd voor onbestaanbaar, althans hoogst overdreven, houdt, hij zou zich nog wel eens kunnen vergissen.

Want de verscheidenheid in de kringen, ook in die der z.g. ,,betere kringen" van ons landje, van differentiatie op alle gebied, is groot. Voorzeker, men ontmoet dergelijke lieden niet iederen dag en minder in de centra dan wel daarbuiten, maar ook in de groote steden zijn ze geen rara avis; het genus is niet uitgestorven.

Ware het anders, waren de kennis van- en de belangstelling in de Oost- en West-Indische koloniën te onzent gelijk deze behoorden te zijn, een vereeniging als Oost en West zou in dit opzicht weinig reden van bestaan hebben; daarentegen heeft ze die reeds hierom, dat de behoefte aan verspreiding van die kennis, en dan nog in populairen trant, dagelijks zich doet gevoelen, nu, evenzeer als twintig jaar geleden toen de vereeniging werd opgericht. De feiten spreken.

Over dit verschijnsel moge men denken als men wil, maar in een land waar opvoeding en onderwijs eer boven dan beneden algemeen Europeesch peil staan — al spreekt dit geen boekdeelen — in een land dat sedert eeuwen een belangensfeer met Indiën zich geschapen heeft, daar moet de oorzaak dezer dingen wel gezocht worden in de geestelijke gesteldheid zijner bewoners. Deze geestesgesteldheid, wisselende met de tijden, is niet gelijk aan die van de 17e eeuw, toen onze vlag op alle zeeën woei, en is — en gelukkig — ook niet die van de 18e en een groot deel der 19e eeuw. Misschien mag ze geschetst worden als een tusschensoort. Hoe 't zij, de rol welke wij in de 17e eeuw op het wereldtooneel vervulden is uitgespeeld, maar nog is Nederland de tweede koloniale mogendheid en als zoodanig, door den invloed welke het uitoefent en uitoefenen moet, een machtige Staat. Een Staat met een roemrijk verleden en van welks toekomst alleen dit gezegd kan worden dat het hedendaagsch geslacht er de bouwer van is.

Die bouw legt ons een dure plicht op, wijl wij rekening hebben te houden met verleden en toekomst beide. Verdwijne dan de nog al te koude onverschilligheid en onkunde van heden, om plaats te maken voor een medegevoelen voor de algemeene zaak welke de som van ieders persoonlijk belang uitmaakt. Het is niet voldoende er van doordrongen te zijn dat Indië Nederland noodig heeft en omgekeerd Nederland Indië, al zou het in dit laatste geval alleen maar zijn, wijl Indië ons geeft een heilzame verruiming van den geest welke dreigt beklemd te raken te midden der natuurlijke staketsels onzer polders en dijken, om van andere niet te gewagen. Met inspanning van alle krachten dient gestreefd te worden naar versterking van den bestaanden band en dit te mee...

Feuilleton.

Op Manoeuvre.

(Slot.)

Ondanks m'n goede wil om aan alle dingen een lichtzijde te zoeken, is het me nooit gelukt de geringste sympathie voor dergelijke drankwagens te gevoelen. Ik denk hier onwillekeurig aan een vreemd type, dat in een der Tjimahische kampementen huist. De man is hoogstens veertig, doch ziet er als een goede zestiger uit. Men ziet den sergeant nooit nuchter, en tegen den avond neemt hij een zóó groote portie snaps tot zich, dat de muizenissen hem uit het hoofd verdwijnen en hij als een wezenlooze de gekste dingen doet.

De man loopt op zulke momenten allerlei verkeerde kamers binnen, schudt dan als een bezetene de bedden door elkaar, waarna hij plotseling ernstig naar een waschtafel rent en daarvan wel tweemaal achtereen de laden met een hevigen ruk open- en dichtschuift. Na deze manipulaties, die op een niet-ingewijde een zeer vreemden indruk maken, rolt de man hier of daar neer en wéét den volgenden dag van al het voorafgegane niets meer!......

T a s i k m a l a j a, 17 Oct.

Oók Barisans en andere Inlandsche soldaten...... hebben een moeder. De laatste dagen werd ik daaraan duidelijk herinnerd, want reeds lang is het enkelen der broeders bekend, dat zich in dit huis een inktpot bevindt en de begeerigheid om naar huis te schrijven werd op dezen rustdag zóó groot, dat een paar de stoute schoenen aantrokken en zich met een groote enveloppe, voorzien van een postzegel, bij mij vervoegden met het schuchter verzoek voor hen naar huis te schrijven. Teneinde geen verkeerde berichten te sturen, vroeg ik hun mij slechts te willen dicteeren.

Ze zijn niet lang van stof. Een voorbeeld diene ter typeering; een Barisan schreef naar huis:

,,Slamat beres! Beras mahal sekarang, gadji kurang tiada bisa simpan doewit, saja tinggal di kampong Tasikmalaja jang djaoeh sekali. Harap Majoor maoe kasi ini soerat sama Bakar poenja mamma

tabeh dan hormat

dari saja

BAKAR.

Ik weet niet of u het ook zoo ziet, doch er is iets roerends in den eenvoud van dezen analfabeet!

Met dit eene briefje typeert de jongen zijn geheele leven, dat slechts draait om de vraagstukken: ,,is de rijst duur en ben je gezond".

Wanneer zijn ouders die twee dingen maar weten, dan zijn ze gelukkig.

,,Moet ik nog ,,toeloengan" voor je vragen?" — merkte ik aan, toen het briefje gereed was. Dit bleek een beleediging te zijn — want met zoo'n stelligheid wees de Barisan mijn verzoek af, dat ik spijt had over de vraag.

Anderen volgden — doch ik sla ze over. Vermeld slechts dat een muzikant uit Padang me vergastte op een levensgeschiedenis, die hem reeds acht jaar lang schijnt dwars te zitten. Hij had n.l. een goede betrekking als tolk in Siboga bij een meneer die in concubinaat leefde. Doch de baas was zoo jaloersch, dat hij zijn tolk bij den eersten glimlach tegen de menagère op staanden voet ontsloeg. Deze teekende voor zes jaar — werd in een muziekkorps geplaatst, waar hij nu de Turksche trom zal hanteeren tot het pensioen is verdiend. Wel een zware straf voor een onnoozele ,,Smile"......

waarmate onze positie ten opzichte van andere naties met den dag moeilijker wordt, gegeven de onevenredigheid tusschen koloniën en moederland wat betreft de uitgestrektheid en het zielental van de eerste.

Om dit streven vruchtbaar te doen zijn is de alpha en omega: kennis. Uit kennis ontstaat belangstelling, hieruit weer liefde die een kracht is en een macht maakt.

In het „Vaderland" van 4 dezer komt een onnoozel berichtje het vertellen, dat in het volgende jaar een 100-tal buitenlandsche ingenieurs in Indië verwacht worden. Dat lezende heugt onwillekeurig het, in verband met Nederland, misschien nooit uitgesproken maar vermoedelijk wel gedachte woord van Bismarck, dat wij ons zelven wel annexeeren.

Dat het Nederlandsche volk toch zich den slaap uit de oogen wrijve!

Het orakel van Delphi profeteerde: „Ken u zelven"; die uitspraak moge ook voor een volk gelden. De kennis daartoe kan worden verkregen met vele hulpmiddelen. Maar vóór alles moet de wil er zijn. Die er dan valt als een rijpe vrucht in den schoot de kennis die macht is en waardoor het Nederlandsche volk één zal blijven met Indië.

v. d. B.

Oude Volkszangen van Midden-Flores.

Onder dezen titel komen in de November- en December-aflevering van „Studiën", het bekende Nederlandsche Jezuieten-tijdschrift (Uitgave: Malmberg, Nijmegen) een interessante causerie voor van een aldaar gestationneerd missionaris: pater J. Sevink S. J.

„Toen ik 7 jaar geleden (vanuit Maoemere aan de Noordkust. V. H.) ter uitbreiding van ons missieveld het Dobogebergte bestegen had, stond ik niet weinig verwonderd, daar, bij gelegenheid „eener bruiloft, eene uitvoering bij te wonen, een „soort openlucht-concert, dat al aanstonds mijne be„langstelling wekte door de regelmatigheid van den „zang en de welluidendheid der begeleidende gong„muziek. Ik was erg verlangend den tekst dezer „gezangen te bezitten, doch het zou nog jaren ge„duld kosten, voor ik er in kon slagen eenige num„mers uit dezen zoo rijken Liederschatz te verzame„len. Eindelijk liet een vriendelijk kamponghoofd, „de ziel der Dobo-sche zangvereeniging, zich over„halen om van tijd tot tijd eenige gezangen te reci„teeren, terwijl een inlandsche onderwijzer ze voor „mij opschreef. Hun dank ik ook de meeste der op„helderingen."

Aldus begint pater Sevink zijn opstel, door in enkele korte woorden het ontstaan ervan te schetsen; maar deze sobere inleiding zegt den lezer duidelijk genoeg, welk een moeite en arbeid het moet gekost hebben deze folklore, oorspronkelijk in een dialect van het Sikaneesch — dat aan 't uitsterven is en door velen al niet meer verstaan wordt — te verzamelen. Veelal kon slechts met de grootste moeite zin en verklaring van verschillende uitdrukkingen verkregen worden.

De inlander van Flores schijnt zeer muzikaal te zijn. „Zelfs vóór hij den kinderschoenen ontwassen „is, zingt en huppelt hij al mee bij de veelvuldige „feesten; met die feesten en gezangen is hij letterlijk „opgegroeid." De schr. heeft meermalen de scherpzinnigheid en juistheid bewonderd, waarmede de inlanders een eigenaardigheid opmerken en in beeldspraak weten te brengen; de zinrijke strophen, waardoor gewone dagelijksche gesprekken een eigenaardig passe-partout krijgen.

In verschillende legenden komen zeer duidelijke sporen van de oude Bijbelverhalen voor. De schepping der aarde, van den mensch: „Toen daalde de „Algoede Vader hierboven, door innige liefde be„wogen, onder het schokken en dreunen der aarde, „van den hemel neder. Hij sloeg zijn hakmes in den „grond en sneed er mooten aarde uit. Hij maakte er

---

Waren de bovenstaande regelen ter illustreering van den rustdag der minderen — de officieren hebben vandaag andere afwisseling. Behalve de genoegens van de beide hotels in deze plaats, is er een tennisbaan en een station, dat tot centraal amusement werd verheven. Om dan niet te spreken van een wajang-partij ten Ass.-Residentshuize en den bowl-avond, aangeboden door het soosbestuur. Er zat stemming in die bowl-partij. Men danste in de ruime voorgalerij, hield korte en vervelend-lange speeches, maakte kennis met de „bloempjes", die helaas hier niet talrijk zijn — wat aan den anderen kant het voordeel had dat er geen enkele als wall-flower behoefde te blijven zitten; — zoo ging de dag spoedig voorbij.

Wat de hotels hier betreft — het mag een wonder heeten, dat hier nog geen trustprijzen worden gevraagd. Men is nog conservatief-billijk in de tarieven. De eigenaar is overigens geen onbekende in de hotel-wereld.

Men zal hem onmiddellijk herkennen, wanneer ik de aandacht richt op den scherpzinnigen bultenaar, zooals die in Querido's „Jordaan" filosofeerend aan ons wordt voorgesteld.

De actieve man heeft zelfs ons — niet-betalende gasten — vorstelijk onthaald en plaatste uit pure vaderlandsliefde een geweldig langen vlaggestok buiten de deur, welks driekleurig dundoek thans treurig in den regen bungelt.

Regen, zware regen. . . . . Die de draden bezwaart en onze telefoons onduidelijk maakt, — die de wegen doorweekt, zoodat ze onbegaanbaar worden.

Sinds gisterenmiddag is het geen moment meer droog geweest. De laatste openingsdag voor de niet-getreden troepen zal ons dus heugen. Want, waar zelfs de groote weg in een poel heerschapen is, kan men zich licht voorstellen hoe de binnenwegen er uitzien. Toch stapten de muzikanten om half zes hier kalm de deur uit om zich voor den troep te stellen en onder het blazen van een valschklinkende marsch door de natgeregende instrumenten, naar het terrein te begeven.

Een deel der telefonisten gaat straks ook mee om lijnen naar „het front" aan te leggen. Ze zijn al even ongelukkig als de motorrijders, die door weer en wind van Tasik- naar Manondjaja rennen en de onplezierigste wegen moeten berijden.

Ook bij deze ordonnancen (uit Batavia) bevinden zich miliciens. Ze verrichten zwaar werk en wanneer men bedenkt, dat de „motor-duivels" zelfs geen bruikbaren mantel hebben om zich tegen den zwaren regen te wapenen, krijgt men onwillekeurig een beetje respect; wat nog vermeerderen zal, wanneer ik er bij voeg dat ook hun verdere uitrusting onvoldoende is.

Een paar voorbeelden slechts; zij hebben noodig voor de fiets: een pomp, een goeden schroevendraaier, bandensleutels; voor zichzelf: een waterdicht costuum (althans een regenjas!) en een goeden stofbril.

Deze dingen worden hun niet verstrekt. Wel de pomp en de stofbril, doch die zijn practisch niet bruikbaar. Doordat de dienst nog pas kort bestaat, zullen weldra voorstellen in dien geest gedaan worden. Het is natuurlijk niet de bedoeling den motorrijders onnoodig zware lasten op te leggen.

Zelfs bij dit triestige weer toont de bevolking een groote belangstelling. Geheel in de kleurige sarongs gewikkeld, hebben de kampongbewoners overal onder uitstekende daken en pisangbladeren postgevat om geen beweging van de soldaten te missen. Aan de nieuwsgierigheid, waarmee ze naar het einde informeeren te oordeelen, zullen ze echter blij zijn, wanneer al dat moois weer op den trein stapt!

„beenen en armen aan, en Riang zag Bangoer, „Adang hoorde Ewang."

Weer elders treffen wij het Zondeval-verhaal aan en we hooren God, „de Vader die hierboven vol bezorgdheid alles gadeslaat", vertoornd vragen: „O „Adang, o Ewang, wat hebt gij gedaan? Zijt ge „toch gaan eten van den verboden boom, wat ik „verbood op zware straffen?"

Bijzonder interessant is ook het Dobo'sche Zondvloedverhaal. Hierin komt voor de koperen ark van den Dobo'schen aartsvader. Pater Sevink heeft dat scheepje, dat, volgens het verhaal, met bemanning en al geheel in koper veranderd zou zijn, ook werkelijk gezien. De inlanders lieten de vreemdelingen er nooit bij toe, maar, zeide de man die den pater naar de heilige plek in 't bosch bracht, waar het verborgen was: „Ik heb 't u alleen laten zien, omdat ik reeds gehoord heb dat gij alleen komt om onze kinderen gelukkig te maken. Maar niemand laten wij het meer zien. En, Toewan, morgen is het scheepje hier niet meer, maar op een andere plaats verborgen!"

Het was een scheepje van ± 60—8—12 c.M. en nog zoo goed bewaard, dat mond- en kinderfiguren duidelijk te onderscheiden waren. Bij het voorzichtig afkrabben der aardlaag kwam de gele glans voor den dag. Een schets van dit scheepje is opgenomen in de „Berichten uit Nederlandsch Oost-Indië" voor de leden van den Sint Claverbond (jaarg. 1914, pag. 16).

Prachtig mooi en van een subliemen eenvoud is het lied van de minnende bruid.

Haar geliefde is gaan varen, naar het verre land der zonne-opkomst. Maar al is hij nog zoo ver, steeds zijn haar gedachten bij hem. Reeds 's morgens vroeg als de huisgenooten nog slapen en het land nog in donkerte gehuld is, vertolkt zij hem zingende de gevoelens van haar hart. Ze is innig verlangend naar zijn terugkomst, maar juist haar innige liefde doet 't haar begrijpen dat het zijn bestwil is naar 't verre en vreemde land te gaan en, waar zij hem niet bij zich kan hebben, zijn toch altijd haar gedachten bij den teerbeminden. Zonder hem kan zij niet leven en al is hij ver van haar verwijderd, toch blijft zij hem beminnen met al de kracht en de innigheid van haar nobele ziel.

En die intense liefde is zoo aandoenlijk mooi, zóó vol echt-Oostersche gratie uitgedrukt, dat ik niet kan nalaten eenige strophen hier over te nemen.

1. O beminde! De arang wild groeiend in het ravijn, zal nimmer ophouden zijn palmwijn te laten vloeien, de zoetschillige kokos op het plein bij het huis, betoont onze vriendschap, die nooit eindigt.

5. Kom, geliefde, kom, kom, dat wij eens samen sterven; gij wordt dan als het graf en ik word als de doode.

6. Wij beiden staan alleen op de wereld, wij behooren als de masthouders bij elkaar; wij zijn als twee raas saam verbonden, als één lijn van twee koorden gevlochten.

7. Ik smacht naar u, o eenzaam eiland, ik smacht zóó, dat de adem mij begeeft; ik verzucht naar u achter den ingang der zeestraat, verzuchtend slechts sla ik de hand op de borst.

8. Smachtend verbeid ik de gelukkige stonde, waarop met gunstigen wind, het vaartuig u in onze kampoengs aan wal zal zetten.

9. Ik smeek de windjeng u een voorspoedige reis landwaarts te geven, om dan samen in de kampoeng te gaan wonen.

10. Schoonste lief, nog toevende waar de zon opkomt, ik zal u zoeken, zoeken steeds, ik moet u bezitten, u alleen bezitten!

Welk een heerlijke blik wordt ons hier gegund in de volkspsyche. Het valt moeilijk te zeggen wat mooier is, wat prachtiger geteekend!

Zien we die treffende vergelijking: Gelijk de arengpalm die, als wilde hij niet door de menschen opgemerkt worden, in 't wild, in het ravijn groeit, maar toch weer iederen morgen de bamboe, aan zijn doorgesneden bloemkroon opgehangen, vult met zijn frisch-zoeten palmwijn; gelijk de „kloe-kokos" steeds zijn kostelijke noten schenkt; zooals die band der vriendschap met de menschen nooit eindigt, zoo ook kan hij steeds van haar onvergankelijke trouw, liefde en toewijding verzekerd zijn.

En gelijk een eilandje ver en verlaten van de kust kan liggen, zoo is hij verlaten van zijn dierbare. Zij noemt hem „haar eenzaam eiland".

En smachtend van verlangen naar zijn behouden terugkeer in de kampong, bidt en smeekt zij de Wiridjeng (Virginem, de H. Maagd) en haar hart zal geen rust vinden voor zij hem, den teergeliefden, aan haar boezem mag drukken: „Schoonste lief, nog toevende waar de zonne opkomt, ik zal u zoeken, zoeken steeds, ik moet u bezitten, u alleen bezitten".

Welk een onuitputtelijke schat is hier aangeboord. Niet alleen uit folklorisch oogpunt zal deze studie van het hoogste belang zijn, maar vooral zal zij den onvermoeiden navorschers groot geestelijk genot verschaffen, waar zij ons doet kennen in al zijn verblindende kleurenpracht, gepaard aan den subliemsten eenvoud, de edele trekken van het karakter en het zieleleven dier stoere bergbewoners. De ontzaglijke moeite, die uitteraard aan de beoefening van de land- en volkenkunde van de volkeren van onzen Archipel verbonden zijn, wordt dan wel rijkelijk beloond door de weelde en het genot, die het ontdekken van telkens nieuwe parels, bij den fijnvoelenden onderzoeker opwekt.

Dat zal ook wel de grootste belooning geweest zijn voor den schrijver dezer knappe studie, die daardoor tevens een vernieuwd bewijs gegeven heeft van de beschavingsinvloed van het christendom.

Zoo opgevat zal de ethnographische studie ook noodzakelijkerwijze leiden tot een beter begrijpen van blank en bruin, wanneer aldus de schatkamers van des Inlander's zieleleven voor ons opengaan.

R'dam, Dec. '20. KEES VAN HOEK.

Zendingsstudie-Raad.

1. Op de onlangs gehouden Jaarvergadering werden tot nieuwe bestuursleden benoemd: G. Baas, Secretaris van den Chr. Besturenbond te Amsterdam; Dr. H. Kaajan, Geref. Pred. te Utrecht; Ds. Th. Scharten, Luth. Pred. te Gouda; A. J. C. van Sp... en Uitters, Directeur van den Boekhandel voor In- en Uitwendige Zending te 's-Gravenhage. Voorts werden benoemd: tot 1en Secretaris J. W. Gunning J.Hzn., tot 2en Secretaris-Penningmeester Ds. H. D. J. Boissevain en tot Adjunct-Secretaris (tevens Secretaris-Penningmeester voor de Conferenties) F. A. Baron van Lynden te Utrecht.

Het Dagelijksch Bestuur bestaat thans uit: den Voorzitter L. J. van Wijk, Secretaris van het Ned. Bijbel Genootschap te Amsterdam; den Vice-Voorzitter Ds. J. Krüger, Geref. Pred. te Maarssen; de beide Secretarissen voornoemd en Jonkvrouwe H. B. de la Bassecour Caan te 's-Gravenhage.

2. Voor 1921 zijn de volgende Zomer-Conferenties ontworpen: In Juni eene conferentie voor afgevaardigden uit arbeiderskringen, ter bespreking van de bevordering van Zendingsleven in die kringen, zoowel als van actie op de Zendingsvelden in verband met de opkomende sociale bewegingen. Van Maandag 25 Juli tot Zaterdag 13 Augustus drie conferenties op denzelfden voet als dezen zomer. Voorts van 15—20 Augustus een bijzondere conferentie voor leiders in jonge mannen- en jonge vrouwen organisaties, onder voorbehoud dat hiervoor voldoende medewerking der betrokken organisaties ondervonden wordt.

3. Van de gelegenheid tot aansluiting bij den Z.S.R. maakten reeds enkele organisaties gebruik. Volgens de nieuwe organisatie kunnen thans allerhande vereenigingen, commissies en andere organisaties zich bij den Z.S.R. aansluiten en een afge-

waardigde als lid in den Z.S.R. benoemen. De bedoeling hiervan is tot een organische vruchtbare samenwerking inzake Zendingsopvoeding te komen met alle lichamen die op de eene of andere wijze ter bevordering van het Zendingsleven in Nederland werkzaam zijn, opdat de Zendingsstudiebeweging zich geheel bij het bestaande kan aansluiten en daaraan dienstbaar wezen. Daarom hopen wij dat het gegeven voorbeeld spoedig door vele andere organisaties gevolgd zal worden, terwijl wij met allen nadruk deze zaak onder de aandacht van belanghebbenden brengen.

4. Voor de verhalen voor de vier Zendings-Zondagen voor de Zondagsscholen in 1921 (6 Maart, 5 Juni, 4 September en 4 December) worden wederom vertelpunten uitgegeven.

5. Er heeft zich een Onderwijzers-Zendingscommissie gevormd, met het doel Zendingsbelangstelling, -kennis en -liefde onder en door de Nederlandsche onderwijzers te bevorderen, door op te wekken de conferenties te Lunteren te bezoeken, het doen behandelen van Zendingsonderwerpen op vergaderingen van onderwijzers, Zendingsstudiekringen, literatuur verspreiden, het geven van inlichtingen en verspreiden van berichten. Voorzitter is de heer Joh. G. Meerwaldt Bzn., Poortstraat 20, Utrecht; Secretaris de heer G. Sleutel, Garenmarkt 15, Leiden.

6. Het conferentie-oord te Lunteren is reeds bijna voor den geheelen zomer en voorzomer van 1921 verhuurd, hetzij aan de eigen conferenties van den Z.S.R., hetzij aan anderen.

De 1e Secretaris Z.S.R.:

J. W. GUNNING J.Hzn.

Ingezonden Stukken.

Naar aanleiding van het schrijven in het Orgaan der Vereeniging „Oost en West" van 2 December 1920 (betreffende pensioenregeling), voel ik mij gedwongen eenige woorden te schrijven.

Als oud-onderofficier van het O.-I. leger, heb ik dit schrijven gelezen, en doet het niet alleen *mij*, maar honderden anderen met mij het genoegen te weten, dat de mannen, die reeds jaren geleden hun diensten in Ned.-Indië gedaan hebben, *nu niet* vergeten worden. Door ons te vereenigen trachtten wij ons doel te bereiken.

Doch een groote steun voor ons is die, van de *oud-officieren* van het *Indische leger*, die *ons hunne medewerking niet ontzeggen*.

Een Oud-Onderofficier.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De opvolger van den huidigen Gouverneur-Generaal.

De heer *J. G. Boon* schrijft in het *Soer Hbl.* o.m.: Vele eigenschappen om het ambt van Landvoogd goed te vervullen, bezit mr. Fock ongetwijfeld en zelfs deze abnormale tijden zullen voor hem geen belemmering opleveren om het gezag te handhaven, maar er valt zoo ontzaglijk veel goed te maken, wat bedorven is; het aanzien van het gezag heeft zoo ernstig geleden en de vraag mag wel even worden gesteld of mr. Fock, die de zestig reeds eenige jaren achter den rug heeft, physiek bestand zal zijn tegen de groote beslommeringen, die hem wachten.

„Blijmoedige werkers", zal hij, ondanks de fraseologie van zijn voorganger, hier niet vinden.

Laten wij hopen, dat hij 's Lands dienaren over het doode punt zal weten heen te helpen en zal bezielen met den lust en de ambitie, welke in de laatste jaren zijn verloren gegaan, tot heil van Indië. Wij denken dan zeker niet in de laatste plaats aan de inlandsche ambtenaren, wier gezag, met welwillend toezien der regeering, ernstig ondermijnd werd en wordt door onverantwoordelijke volksmenners, en een krachtigen stuw behoeft om niet in elkaar te zakken, het onze meeslepend in zijn val.

Laten wij hopen dat hij zal weten te weren uit de Indische schaapskooi, aan zijn zorgen toevertrouwd, de wolven van Bolshevistische zijde losgelaten op een tegen hare propaganda volmaakt weerlooze inlandsche kudde en met alle hem ten dienste staande machtsmiddelen zal vernietigen de schadelijke splijtzwammen, welke, getreden tusschen het bestuur dezer gewesten en de bevolking, op een onherstelbare klove aansturen.

Laten wij ten slotte hopen dat hij der volksopvoeding een gezonde basis zal weten te geven, zonder welke de toekomst der inlandsche bevolking, geknepen tusschen energieke, werkzame, bekwame, maar vaak niet al te scrupuleuze naties, er allerduisterst uitziet.

Laat hij het meer ontwikkelde deel der Inlandsche bevolking het zuiver politieke inzicht bijbrengen, dat zelfstandige naties niet aaneengesmeed worden, maar dat zij geleidelijk uitgroeien; dat het begrip Indische natie tot nog toe in een verre toekomst een onding is, het begrip „Indische nationaliteit" totaal geen zin heeft; dat een onafhankelijk Indië practisch neer zal komen op een overheerschen der buitenbezittingen door het volkrijke Java; dat — wil Java dit recht opeischen — het uit een beschavingsoogpunt dient te staan op eenzelfde niveau als Nederland, en dat, zoolang het zich niet tot die hoogte heeft opgewerkt, er geen sprake kan zijn van het overnemen van een recht, dat slechts ontleend wordt aan de hooge cultureele ontwikkeling van het kleine, energieke en schrandere volk aan de Noordzee; dat de verschillende rassen van dezen archipel een lange leerschool behoeven om in zich dàt tot stand te brengen, waarover westersche volken eeuwen en eeuwen deden, dat zij daartoe onze leiding niet kunnen ontberen, en dat alles, wat die leiding moeilijk of onmogelijk maakt, als in strijd met de ware belangen van het inlandsche volk veroordeeld, en dus uit een politiek oogpunt vernietigd moet worden.

Laat hij dàt deel doen begrijpen dat, om tot een meer verspreide geestelijke ontwikkeling te komen, in de allereerste plaats noodig is een verhoogde welstand, zonder welken de middelen, om die ontwikkeling bij te brengen, zullen ontbreken, en dat die verhoogde welstand van het geheel, de som vormt van de rijkdommen der individuen, welke rijkdommen slechts kunnen verkregen worden door gestadigen, onvermoeiden en juist aangewenden arbeid van den eenling.

Schr. besluit: Leert werken en leert sparen; ziedaar het wachtwoord, dat wij verwachten dat uitgegeven zal worden door den nieuwen landvoogd aan zijn Indische volk. Wee hem, die dit wachtwoord als niet uitgegeven zullen beschouwen.

De Bolsheviksche bedreiging.

Naar aanleiding van de Bolsheviksche bedreiging van het Oosten in het algemeen en Ned.-Indië in het bizonder schrijft de *Deli Crt.* o.m. dat er h.i. voor Ned.-Indië geen redenen tot ongerustheid bestaan. Insiders weten dat onze recherche in Indië voor dergelijke aangelegenheden goed georganiseerd is en over bronnen en gegevens beschikt, die het vrijwel onmogelijk maken, dat ernstige pogingen tot het verwekken van Bolsheviksche relletjes in Ned.-Indië of Britsch-Indië niet bijtijds in de gaten zullen loopen. Dat is trouwens wel een voordeel van Indië, dat er geen misdadige beweging op touw wordt gezet of er zitten menschen onder, die voor een paar centen hun mede-samenzweerders verraden en aan de galg brengen. Men kan nu verachting hebben voor dezulken, het zou toch onjuist zijn om er in het algemeen belang geen gebruik van te maken.

En het zou het blad dan ook zeer verwonderen, wanneer de politie niet beschikt over de volledige verslagen van de meest geheimzinnige bijeenkomsten. Schr. heeft bepaald reden om die verwondering te koesteren.

Daarbij komt nog, dat het de vraag is of de communisten in Ned.-Indië voldoende bekwaam zijn om hun propaganda verder te brengen door persoonlijke mededeeling. En waar dat het geval is, daar verliest de propaganda al voor een groot deel zijn gevaarlijk karakter.

Alles bijeen kan het blad, gewaarschuwd door de desbetreffende telegrammen, voorloopig de toekomst nog rustig tegemoet zien. Hoe vleiend ook voor onze bekendheid, de Russische belangstelling behoeft ons nog geen schrik in te boezemen.

Het Hooggerechtshof en de Toli-Toli zaak.

In een scherp hoofdartikel van het *Soer. Hbl.* van 27 Sept. wordt het bekende advies van het hooggerechtshof in zake de voor den moord in Toli-Toli opgelegde straffen nog eens onder handen genomen.

De schrijver, blijkbaar een B. B.-man, zegt het *Bat. Nwsbl.*, toont helder aan, hoe het hof eensdeels met zich zelf in tegenspraak is, anderdeels de praktijk der rechtsbedeeling op de buitenbezittingen eenvoudig over boord werpt.

Het slot vooral is merkwaardig. Het B. B., zegt de schrijver, zal den handschoen opnemen en zijn eer weten te verdedigen. Uitmuntend.

Maar waarom niet met open vizier gestreden? En waar blijft de Vereeniging van B. B.-ambtenaren?

Het *N. v. d. D.* zegt o.m.: Ook het *Soer. Hbl.* schrijft in afkeurenden geest over den aanval van het Hooggerechtshof op het B. B. Het blad merkt terecht op dat de verantwoordelijkheid voor het gebeurde te Toli-Toli, welke het Hof op het Bestuur schuift, aan het verkeerde adres is gericht. Het Bestuur toch richt zich naar het van de Regeering uitgaande beleid.

Wekten wij op om het B. B. in deze moeilijke tijden te steunen, te beschermen tegen de tendens om altijd maar weer op het B. B. in te hakken, dat vooral in de buitenbezittingen met veel persoonlijke opoffering moet arbeiden, en maar al te vaak onzeker is van den moreelen en militairen steun der regeering, ook de heer Boon valt ons hierin bij.

De A. M. S. en de reorganisaties der H. B. S.

In de *Preanger Bode* vinden wij van de hand van den heer *F. W. Stapel* een duidelijke uiteenzetting van de plannen der reorganisatie van de H. B. S. in Indië. Schr. zegt o.m.:

Door de opening der Algemeene Middelbare Scholen is het voortgezet en voorbereidend-hooger-onderwijs in Ned.-Indië een geheel nieuw stadium ingetreden. Deze scholen leiden met een zesjarigen cursus (3 jaar M.U.L.O. en 3 jaar middelbaar) op voor een diploma, dat dezelfde rechten geeft als het einddiploma H. B. S. en voor een deel ook als het einddiploma gymnasium. De nieuwe opleiding duurt dus een jaar langer dan die aan de H. B. S., maar heeft daartegenover enkele niet te weerspreken voordeelen. Zoo kan de eerste helft dier opleiding, de drie jaar M.U.L.O., op verscheidene plaatsten in Indië gevolgd worden, waardoor vele ouders bespaard blijven voor het ernstige bezwaar, hun kinderen jong van huis te moeten zenden en ze aan anderen toe te vertrouwen. Verder kan de leerling aan het eind van het derde jaar een keuze doen tusschen de Wis- en Natuurkundige of de Westersch-Klassieke afdeeling, terwijl diegene, die niet verder kan of wil gaan, in het einddiploma M.U.L.O. een waarborg voor een behoorlijke broodwinning in Indië heeft.

Een groot bezwaar van de A. M. S. is echter dat, bij tusschentijds vertrek naar Europa, men daar geen aansluiting heeft op een correspondeerende inrichting; noch H. B. S., noch lyceum, noch gymnasium kunnen de leerlingen der A. M. S. overnemen. Waar echter de regeering zich de A. M. S. heeft gedacht als de school voor de z.g. blijvers, zal zij dit laatste bezwaar, als niet ter zake doende, voorbijgaan.

Er zijn echter, behalve „blijvers", ook „trekkers" in Indië, en van onderwijs politiek standpunt moeten daaronder gerekend worden *alle ambtenaren, oficieren en particulieren*, die op gezette tijden voor een jaar of langer naar Europa gaan. Zij hebben er recht op in Nederland een onderwijs-inrichting te vinden, die bij de Indische aansluit en omgekeerd. De regeering is zich daarvan volkomen bewust.

Beschouwt zij dus thans de A. M. S. als de meest aanbevelenswaardige vooropleiding voor hooger onderwijs voor diegenen, welke de geheele vooropleiding in Indië moeten volgen, dan ziet zij in de H. B. S. een school, wier eenig bestaansrecht is het geven van voorbereidend hooger onderwijs aan de kinderen der „trekkers".

Met dit doel voor oogen was het noodig dat de H. B. S., meer dan tot nu toe het geval was, zich naar de Hollandsche richtte. Het was een merkwaardige coïncidentie dat, terwijl men van Indië uit maatregelen nam de H. B. S.-en zoo nauw mogelijk bij de Hollandsche te doen aansluiten, men in het Nederland juist bezig was het H. B. S.-programma grondig te herzien.

Een nieuw leerplan werd in het afgeloopen jaar door den Onderwijsraad in Nederland opgemaakt. Het zag er minder overladen uit dan het oude en bracht ook in het eindexamen aanbevelenswaardige wijzingen aan. Het desbetreffend wetsvoorstel is 1 September 1920 in Nederland in werking getreden.

Niet alleen werd het Fransch afgeschaft als verplicht leervak op bepaalde scholen in Nederland, maar het geven van Fransche les op een Lagere School werd zelfs in de nieuwe wet verboden!

Op de Middelbaar-Onderwijs-conferentie in Indië van 11 en 12 September j.l. werd namens de regeering medegedeeld, dat ook in Indië reeds bij het a.s. toelatingsexamen het Fransch niet meer gevraagd zal worden.

Tot dusver was het Fransch een exameneisch in Indië, met het gevolg, dat praktisch alleen de z.g. eerste scholen konden opleiden voor het admissie-examen H. B. S. Nu het Fransch vervalt, kunnen ook 2e en 3e scholen, benevens Holl.-Chineesche scholen die opleiding ter hand nemen.

Indien nu de afschaffing van het Fransch de eenige verandering in de toelating was, zou dus het noodwendig gevolg zijn, dat het aantal candidaten voor H. B. S. veel grooter werd. Doch dit is geenszins de bedoeling der regeering, die zich immers de H. B. S. alleen als school voor de „trekkers" heeft gedacht. Tegenover de afschaffing van het Fransch zal dus zeker een verzwaring in de andere eischen komen.

De verandering in het leerplan der H. B. S. zelf bestaat hoofdzakelijk in een beperking der leerstof voor bepaalde vakken, terwijl bovendien in het 5de studiejaar enkele vakken facultatief zijn gesteld. De leerling moet uit die facultatieve vakken een keuze doen in overleg met den directeur der school. Zijn aanleg en toekomstige studierichting zullen daarbij den doorslag moeten geven.

De vermindering der leerstof leidde tot een verminderd aantal lesuren, die in de wet zijn vastgelegd. Voor Indië konden de getallen niet maar zoo worden overgenomen. In Nederland duurt elke les 50 minuten; in Indië, om klimatologische redenen 45 minuten, gevolgd door 5 minuten pauze. Bovendien is de dagverdeeling in Nederland gunstiger. In Indië vallen alle lessen tusschen 7 en 1 uur. Dit alles maakte voor Indië grooter totalen van lesuren noodig dan voor Nederland. De Middelbaar-Onderwijs-conferentie heeft die totalen vastgesteld.

Bij de oude Indische regeling vergeleken is in de totalen nog een belangrijke vermindering te constateeren.

Ook in het eindexamen zijn belangrijke wijzigingen gebracht: het is geworden een combinatie van school- en staatsexamen.

Het aantal examenvakken is verminderd van 17 op 12, terwijl de oude indeeling in 5 groepen is vervallen. Elk vak wordt dus op zichzelf beoordeeld. Op het diploma wordt, behalve de behaalde cijfers, aangeteekend, welke facultatieve vakken de candidaat in het laatste studiejaar heeft gevolgd, maar in de facultatieve vakken wordt niet geëxamineerd.

Verder zal een candidaat alleen geëxamineerd

worden door die leeraren, waarvan hij in het 5de studiejaar les heeft gehad. Het examencijfer zal worden bepaald door den leeraar-examinator, in overleg met een door de regeering aan te wijzen deskundige, die wel het examen bijwoont, maar zelf geen vragen stelt.

Bij de bepaling van het cijfer wordt bovendien vrij veel invloed toegekend aan de rapportcijfers van het laatste studiejaar, die het examencijfer naar beide kanten zullen kunnen beïnvloeden.

Een nieuwigheid is verder, dat de commissie, indien zij omtrent één of meer vakken nog geen vast oordeel heeft, het mondeling examen, dat 2 dagen duurt, voor bepaalde candidaten met één dag kan verlengen.

De nieuwe eindexamen-regeling heeft stellig dit voordeel, dat zij, die het geheele laatste schooljaar behoorlijk werkten, minder blootgesteld zijn aan de wisselvalligheden van een examen, terwijl de „lijntrekkers", die speculeeren op hun „Schweineglück", beduidend mindere kansen hebben dan vroeger.

De serimpies gefotografeerd.

De Loc. vermeldt o.m. dat kort geleden, niet dan na heel veel moeite, de hofdanseressen van den soesoehoenan van Solo voor het eerst gefotografeerd zijn. Het fotografisch atelier Isken te Soerabaya ontving de vereerende opdracht deze foto's te nemen. De foto's zijn zeer goed geslaagd en de daarop voorkomende personen duidelijk te onderkennen. Ze worden geëxposeerd in het fotografisch atelier op Gemblangan, doch zijn niet in den handel. Het blad ziet niet in welk bezwaar er — na het optreden der hofdanseressen in het publiek — nog kan bestaan tegen het in den handel brengen van de foto's, die voor kunstliefhebbers een aanwinst zouden zijn.

UIT DE INDISCHE PERS.

„De Klingaleezen en het Onderwijs". Nu de evolutie in Ned.-Indië zich steeds uitbreidt, schijnen ook de Klingaleezen pogingen te doen om zich daarbij aan te sluiten.

In de „Sinar Sumatra" van 17 Augustus 1920 schrijft men althans uit de hoofdplaats Padang, ter Westkust van Sumatra, dat de Klingaleezen zich nu ook aan het onderwijs willen laten gelegen liggen en scholen willen oprichten.

Tot nu toe is dit laatste nergens in Ned.-Indië geschied, noch voor de volbloed Klingaleesche kinderen noch voor de peranakans.

Men gevoelt het thans dat die scholen noodig zijn, want minstens ¾ gedeelte van die bevolkingsgroep kan lezen noch schrijven, doch om deze scholen opgericht te krijgen is nog lang geen eenvoudige zaak; in aanmerking genomen het feit, dat het zoo moeilijk is vast personeel te verkrijgen en te behouden.

De ouders der kinderen, die gewoonlijk er genoegen mede nemen als ze den Koran kunnen lezen en ze dan als halve geleerden beschouwen, werken ook al niet veel mede.

De wijze om met eenig succes werkzaam te zijn, zal wel bestaan in aaneensluiting en als men zich dan richt tot de bestaande Klingaleesche vereenigingen ter plaatse, dan is het niet onmogelijk dat alle hulp zal worden verleend.

Een autobusdienst. Nu het aantal voertuigen in Indië begint te verminderen en de vrachtprijzen stijgen, denken de huurkoetsiers, ook in verband met de hooge voederprijzen, er hard over om het wagenverhuurbedrijf er aan te geven.

Ter hoofdplaats Soerabaya doet het gebrek aan voertuigen zich al bijzonder sterk gevoelen, welke toestand door den Arabier, den heer Bin Alwi Assegaf, is begrepen en waarin hij aanleiding heeft gevonden om, met ingang van 15 Augustus 1920, voor eigen rekening een autobusdienst te openen.

Bij de Wolseley Palace en Velodromo zijn respectievelijk 6 en 4 auto's besteld. Deze zijn echter niet alleen bestemd voor de stad.

Van de 4 kleinere auto's zijn n.l. 2 bestemd voor de regelmatige communicatie met Grissee en de 2 andere met Sepandjang. Zij zullen niet voor de Europeesche reizigers beschikbaar zijn.

De groote auto's onderhouden de verbinding met Wonokromo via Sepandjang naar Tandjong Perak, waarvan ook de Europeanen gebruik kunnen maken.

Op de proefritten hebben de voertuigen goed voldaan.

In één der groote auto's is plaats voor 20 personen, terwijl op het achterbalcon nog plaats kan worden verkregen op een paar klapstoeltjes, zooals men die bij de electrische trams aantreft. Ook is er plaats voor kleine bagage.

Gedurende de ochtenduren zullen autobussen voor de schoolkinderen rijden en daarna kunnen de volwassen Europeanen er van gebruik maken.

Voor spoedvereischende gevallen staat er ten allen tijde een autobus op Goebeng bij het stadsstation gereed.

Hoogstwaarschijnlijk zullen goede zaken worden gemaakt.

Het bezoek van den Landvoogd aan de hoofdplaats Padang (Sumatra's Westkust). Het in de maand Augustus 1920 door den Gouverneur-Generaal aan de hoofdplaats Padang gebracht bezoek heeft aan den schrijver, die zich teekent „Rajat", de navolgende beschouwing in de „Oetoesan Melaijoe" van 12 Augustus 1920 in de pen gegeven.

De Landvoogd zal in de maand Maart 1921, na een bestuur van 5 jaren, naar Nederland terugkeeren en dit bestuur dus weldra moeten overgeven aan zijn opvolger Mr. Fock.

Volgens gewoonte werd die vacature reeds langen tijd te voren in de Nederlandsche bladen besproken en daarin als vervangers de namen van zekere personen genoemd, doch met de stem van het Inlandsche volk werd daarbij weinig of geen rekening gehouden.

En zoo is in de werkelijkheid dan ook de toestand.

Waar het aan het Inlandsche volk nog niet gegeven is invloed op de keuze van een Gouverneur-Generaal uit te oefenen, daar heeft het slechts de beslissing te aanvaarden, zooals die door de bevoegde autoriteit genomen wordt.

Voorloopig is daarin nog geen verandering te brengen en moet men wel het zwijgen er toe doen, doch gelukkig kan het feit worden geconstateerd dat de tijden veranderen.

In afwachting daarvan past het het Inlandsche volk niet om zorgeloos te zijn, nu de evolutie van dat volk zulk een uitbreiding aanneemt en dat onderwerp al de gedachten van den Landvoogd in beslag neemt, onverschillig welke persoon tot die hooge functie wordt geroepen.

De houding van het Inlandsche volk tot de Regeering staat in het nauwste verband tot de houding, welke de Gouverneur-Generaal aanneemt tegenover de evolutie, welke het Inlandsche volk doormaakt en dan is de schrijver van meening, dat men niet anders dan lof kan over hebben voor den Gouverneur-Generaal Van Limburg Stirum, die zulk een uitnemende opvatting had van zijne plichtsvervulling en zoo goed begreep wat het Inlandsche volk, uit het oogpunt van rechtvaardigheid, toekwam.

Met kracht en moed nam hij beslissing in de pandhuiszaak te Grissee en erkende hij het gelijk van den Inlandschen ambtenaar tegenover den Europeeschen ambtenaar.

Ook is het volk nog niet de beslissing vergeten inzake de zending van den Raad van Indië Liefrinck, die de klachten en grieven van het volk ter Sumatra's Westkust in ontvangst nam en bij de Regeering voorbracht.

Dit alles wijst op het feit, dat de Landvoogd stuurde in de richting van eene evolutie, die, evenals de sterkste overstrooming, niet meer te keeren is.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het verderf tegemoet. I. In de „Sinar Sumatra" van 16 Augutstus 1920, welk blad onder leiding staat van den Hoofdredacteur, den heer Liem Koen Hian, kan men de mededeeling vinden, dat drie Chineesche meisjes te Batavia zelfmoord hebben ge-

pleegd, doordien zij uitgehuwd zouden worden aan een man, dien zij niet kenden.

Deze tragische feiten hebben aan den persoon van L. K. H. aanleiding gegeven om in bovengenoemd blad onder den titel „Menoedjoe pada Katjelakaän" (in de richting van het verderf) beschouwingen te geven, waaraan het navolgend is ontleend:

Deze 3 zelfmoorden hadden ook reeds de aandacht getrokken van enkele Nederlandsche bladen op Java, die zich afvroegen, hoe 't toch mogelijk was dat de Chineezen een dergelijk wanbegrip omtrent het huwelijk, als het dwingen van een meisje om met een haar onbekenden man te trouwen, er stellig een is, wilden toepassen op meisjes, die ontwikkeld heetten te zijn.

Die wanhoopsdaad — om geen andere kwalificatie te gebruiken — en die vraag gaven den schrijver de onderstaande regelen in de pen.

Hij wilde zich niet verdiepen in de vraag, wat hier eigenlijk met ontwikkeling wordt bedoeld, n.l. in hoeverre die drie betreurde zusters werkelijk ontwikkeld waren. Of zij over een einddiploma H.B.S. 5-j. c. of Handelsschool, dan wel over een lager onderwijsacte zonder meer — de hoogste diploma's, die die meisjes in Indië kunnen halen — beschikten, dan wel of de getoetste kennis om een materieel gunstige positie te kunnen veroveren, zonder meer, inderdaad een teeken van werkelijke ontwikkeling is.

De schrijver wil slechts pogen zijne lezers te overtuigen, dat de begrippen der Chineezen aangaande het huwelijk niet zoo monsterachtig, niet zoo barbaarsch zijn, als ze oppervlakkig beschouwd, wel schijnen.

Hij hoopt, dat het hem gelukken zal, die overtuiging te geven en daarmede de pogingen om de Chineezen in wanstaltigė Europeanen te veranderen, zullen ophouden.

In tegenstelling met de methode om door het bijeenbrengen van de bouwstoffen het geheele gebouw aanschouwelijk te maken, begint de schrijver eerst het bestaan van het gebouw aannemelijk te maken, om daarna de samenstellende deelen te onderzoeken, voor zoover dat noodig is.

Met andere woorden, hij wil beginnen aan te toonen, dat de Chineezen eene beschaving hebben, om daarna het fundament dier beschaving op te sporen en op het gevaar te wijzen, dat die beschaving en de Chineezen bedreigt.

Hij acht dat aantoonen van de Chineesche beschaving noodig, waar het bestaan daarvan voor vele Westerlingen twijfelachtig is.

Hoort men den Engelschman William Basil van de Chineezen getuigen, dat, toen de Europeanen nog barbaren waren, de Chineezen „had long enjoyed a civilisation in some aspects higher than ours even at the present day", aan den anderen kant worden de Chineezen gelukkig gemaakt met een ontdekking van den Nederlandschen sinoloog de Groot, dat de Chineezen in waarheid slechts „savages" zijn, hoogstens „a semi-civilised people".

Toetsing van de Chineesche beschaving aan een Westerschen maatstaf, lijkt den schrijver daarom gewenscht.

Het standpunt van den Amerikaanschen president Thomas Jefferson beschrijvende, zegt Bryce:

„Jefferson's importance lies in the fact that „he became the representative not merely of „democracy but of local democracy, of the notion „that government is hardly wanted at all, that „the people are sure to go right if they are left „alone, that a country where each local body in „its own local area looks after the objects of „common concern, raising and administering „any such funds as are needed and is interfered „with as little as possible by any external „pover, comes nearest to the ideal of a truly „free people."

Richt men nu het oog naar China en ziet men eens hoe daar de Regeeringsmachine ingericht was en nog is.

In zijn beschrijving over het dorpsleven in China, zegt de heer Leong Yaw Kok:

„In its actual working China is a huge Re„public within which are myriads of petty Re„publics. For the village in China is an auto„nomos unit.

„Nominally it is governed by the Central „Government through a hierarchical series of „officials.

„But actually with the exception of paying „a nominal land-tax and in a few other cases, „the village is as independent of the Central „Government as any British self-governing „colony is independent of the Imperial Go„vernment.

„The village in China is less governed than „any other in the world.

„In China the Central Government plays but „an infinite pinally small part in the village „life.

„The village has perfect freedom of industry „and trade, of religion and of everything that „concerns to government regulation and protec„tion of the locality.

„What ever may be required for its well„being is supplied, not by Imperial Edicts of „any other kind of governmental interference „but by voluntary associations.

„Thus police, education, public repairs of „roads and canals, lighting and innummerable „an infinite sinally small part in the village „themselves."

Stellig was het naar aanleiding van dit feit, dat de heer Putnam Whale in 1917 schreef:

„Wanneer men plotseling alle ambtenaren in „China in den bodem deed verdwijnen, zou het „raderwerk der Maatschappij rustig doorgaan, „zonder eenige afwijking te vertoonen. *)

(Wordt vervolgd.)

*) Aangehaald in de Bruijn's Chineezen ter Oostkust van Sumatra.

LITERATUUR-OVERZICHT.

De volken van Nederlandsch-Indië.

Van het onder leiding van Prof. J. C. van Eerde verschijnend standaardwerk over de volken van Ned.-Indië is uitgekomen de dubbele afl. 9—10. Met deze afl. is het eerste deel compleet geworden; het bevat — behalve een Inleiding van Prof. v. E. — de volgende monographieën: Het volk van Atjèh, door H. T. Damsté. — De bewoners van de Gajo- en Alaslanden, door J. J. Kremer. — De Bataks, door M. Joustra. — De Minangkabausche Maleiers, naar gegevens van Amroellah Galar Soetan Mangkoeto, bewerkt door M. Joustra. — De Zuid-Soematraansche Maleiers, door G. F. de Bruijn Kops. — De eilanden langs de Westkust van Soematra, door Prof. Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan. — De Maleiers, door G. F. de Bruijn Kops. — De binnenlandsche stammen van Borneo, door Prof. T. J. Bezemer. — De Makassaren en Boegineezen, door Joh. A. F. Schut. Al deze belangwekkende bijdragen zijn inderdaad schitterend geïllustreerd.

Handleiding Inl. Bestuursambtenaren.

Als uitgave van het Departement van Binnenlandsch Bestuur zijn van de serie „Handleiding ten dienste van de Inlandsche Bestuursambtenaren op Java en Madoera" weder twee Nrs. verschenen, n.l. 35, handelend over het Volkscredietwezen en 46, waarin de Verpondingsbelasting wordt omschreven. Beide boekjes zijn in het Nederlandsch, waarnaast de Maleische vertaling, gedrukt. Als zoodanig kunnen zij ook aan hen, die de Maleische taal bestudeeren, goeden dienst bewijzen.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 35: Arowakken (vervolg), door N. (met plaat: Jonge Indianenvrouw met mondtatouage als kauwster van alcoholica). — Martine Tonnet † (met portret en afb.), door Mevr. M. C. Kooy—van Zeggelen. (Een inderdaad voortreffelijke biographie, waarvan we de kennisneming ten zeerste aanbevelen aan hen, die als wij, Mej. Tonnet in haar leven en werken gekend hebben). — De stichting van Buitenzorg (door

Gouverneur-Generaal Van Imhoff), 31 December 1748, door M. — Een tochtje naar het Mendjer-meer (een bergmeer in Kedoe), door Mr. H. M. B. ter Haar Roenij (met ill.). — Madoereesch bijgeloof. — Wat de Javaansch-Mohammedaansche bevolking voor godsdienstige of liefdadige doeleinden zooal opbrengt (vervolg).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 16: Bestrijding der „Bruine Binnenbast", zooals die op de onderneming „Goenoeng Passang" geschiedt, door J. van Baalen. — „Vriendschappelijke bijeenkomsten" (van administrateurs van bergcultuurondernemingen in Djember en Banjoewangi), door A. J. C. Weber. — Versterkte zeekisten, door M. — Een en ander over den landbouw in Amerika, door M. — De rubriek landbouwberichten uit Indische bladen bevat belangrijke onderwerpen, als: De leiding van de veeteelt in Nederlandsch-Indië. — De inkrimping van de rubberproductie. — Onze maten en gewichten. — Het Asahanplan. — De rubber. — Rede uitgesproken door den heer Sibinga Mulder, Directeur van Landbouw, ter gelegenheid van de inwijding van het nieuwe gebouw van het Centraal Rubberstation te Buitenzorg. — Idem door den heer de Voogt.

Neerlandia.

In de Dec.-afl. houdt Ds. van Lingen zijne maandelijksche Indische causerie; schrijver bespreekt thans de geringe belangstelling welke er in het algemeen bij jongelieden bestaat voor betrekkingen in Oost-Indië en wat er tegen te doen is; verder wijst hij op eenige bedreigende verschijnselen (nauwere aansluiting van Nederland met Japan; neiging tot samenwerken in het opbouwen van de Indische maatschappij door Chineezen).

West-Indië. Landbouwkundig Tijdschrift.

Uit den inhoud van de Sept.-afl.: De rijstcultuur in Noord-Amerika, in verband met de mechanische grondbewerking, ontleend aan een Rapport van M. B. Smits. — Naschrift van de Redactie. — Het arbeidersvraagstuk, door J. J. Leys. — Vereeniging voor den grooten landbouw in Suriname. Jaarverslag over het jaar 1919. — Een nieuwe landbouwleeraar in de kolonie (n.l. de heer van Waveren), door E. Snellen. — Theoretische en economische beschouwingen over motortrekkers in het landbouwbedrijf. — Hoe men in Britsch-Indië de menschen voorlicht omtrent Suriname. — Mieren verspreidende planten, door J. J. Leys. — De cacao thrips, door M. W. Braumuller. — Het arbeidersvraagstuk, door K. S.

Weekblad voor Indië.

No. 27 bevat het portret van den nieuwen gouverneur-generaal Mr. D. Fock, met als bijschrift eenige perstemmen; de redacteur onthoudt zich van een oordeel en wil liever daden afwachten. — Zendeling F. J. van Hasselt levert een belangwekkende, geïllustreerde bijdrage „Van Rimboe tot Residentszetel" (geschiedenis van Manoekwari, hoofdplaats van het nieuwe gewest Nieuw-Guinea).

No. 28 brengt een geïllustreerd artikel van N., „Kendari en zijn schoone omgeving".

No. 29 (tevens het laatste, volgens eene mededeeling van de Directie op de eerste bladzijde), heeft nog een stukje over Inlandsche meisjesscholen, door J. B. Sitanala en over „Mooi Makassar", door P. Postma, beide geïllustreerd.

Sluyter's Monthly East Indian Magazine.

De Nov.-afl. van dit nieuwe maandschrift is even interessant als de vorige. Alle artikelen zijn fraai geïllustreerd en zeer lezenswaard. Ze opent met een beschrijving van de waterkrachtwerken in Ned.-Indië. De heer van der Kop schrijft een artikel over de moskee te Medan. — Tyra Kleen vermeldt bijzonderheden over de Stalactitt-Grotto's aan Java's Zuidkust en de eetbare vogelnestjes welke er gewonnen worden. — De hr. J. van Dyck vraagt weer aandacht voor Inlandsche nijverheidsproducten. — De hr. Ch. le Roux levert een bijdrage over land en volk van het eiland Flores. — De hr. S. Coperberg, eindelijk, geeft bijzonderheden over het huwelijk van den Prang Wedono met een dochter van den sultan van Jogjakarta.

Panorama.

De hr. J. Koning geeft in het Nr. van 1 dezer, naast mooie illustraties, een beschrijving van het prachtig gelegen hotel „Nougko Djadjar" in het Tenggersche, dat vooral als rust- en herstellingsoord een gunstigen naam heeft.

Rubberperiodieken.

Ned.-Indisch Rubbertijdschrift, 15 Oct. 1920: Mobilisatie tot vrijen arbeid, door Dr. R. Broersma (ontleend aan „De Locomotief"). — Inwijding van het nieuwe gebouw van het Centraal Rubberstation te Buitenzorg op 28 Sept. 1920. — De leeftijd van rubberboomen. — De toekomst der rubbercultuur. — Verdere gegevens over den invloed van het tappen op latex en rubber. — Tegenwoordige uitgaven voor het openen van rubberondernemingen. — De cultuur van den Oliepalm.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië. Oct. 1920. Latex en rubber van individueele samenstelling van de latex en de eigenschappen van den rubber, door Dr. O. de Vries. — Over de correlatie tusschen de productie en het aantal rijen der melksapvaten in den bast van Hevea Brasiliensis, door Dr. W. Bobilioff. — Zaadselectie bij Hevea, door G. L. J. Holle.

De Ingenieur.

No. 49 bevat een geïllustreerde beschouwing van ir. A. Groothoff, getiteld: Eenige Indische ervaringen met hydrometrische instrumenten voor debietwaarnemingen in rivieren. — De ir. R. A. van Sandick vervolgt zijn artikelenreeks over het Algemeen Ingenieurscongres te Batavia van 8—15 Mei j.l. — Verder nog een korte bijdrage: Electriciteitsvoorziening in Ned.-Indië. Naar aanleiding van het wetsontwerp betreffende de electriciteitsvoorziening van het land".

De Waterstaatsingenieur.

Uit den inhoud van afl. 8, jaarg. 1920: Winden, regens en stormen, meerstand, strooming en verandering van de kustlijn van het Tobameer, in verband met het bouwen van aanlegplaatsen, door ir. E. Fels. — Het wegenvraagstuk in het gewest Preanger Regentschappen, door ir. M. de Wolff. — Wegencongres, door ir. F. W. Th. van Oordt. — De positie van de Afd. Stoomwezen aan het Departement der B.O.W., door ir. A. Korving. — Werving van ingenieurs voor den Indischen Waterstaat in de centrale landen. — Het woningvraagstuk, door Feldman. — Karang als onderlaag voor wegen, door ir. L. J. de Ven.

Hindia Poetra.

Behalve een stukje „Idealisme", onderteekend Lwd, waarin de schr., naar het ons voorkomt, meer zegt dan hij verantwoorden kan, bevat No. 10 van „Hindia Poetra" „Eenige opmerkingen naar aanleiding van het request van de Chineezen-Vereeniging „Chung Hwa Hui", door Mr. M. van Dijk, zoomede het vervolg van het Verslag van het Indonesisch Congres te Lunteren, 23—26 Aug. 1920.

Handel en Bedrijf.

Het 1 Dec.-Nr. bevat het vervolg en slot der beschouwingen van den hr. H. Ch. G. J. van der Mandere over het ontstaan en de beteekenis der „Koninklijke Maatschappij tot exploitatie van Petroleumbronnen in Ned.-Indië".

De Banier.

In No. 42 het slot van „Het hooger onderwijs in Ned.-Indië", door C. C. van Helsdingen Jr. — Verder: Hervorming van het bestuursstelsel.

No. 43 bevat o.a.: Het opiumvraagstuk. — Opiumbestrijding. — Medische kroniek (vervolg). — De voorstellen der Herzieningscommissie.

De Java-Post.

Pr. P. Vertenten vertelt in Nr. 43 van een reis op de Koemberivier, in gezelschap van den bestuursassistent Ch. D. Pelamonia. Het is schr. opgevallen dat het doorreisde gebied zoo schaarsch bevolkt is en daarom: „niets is misleidender dan de kaart van Zuid-Nieuw-Guinea met die vele kleine letters, die dorpsnamen en die vele grootere, die volksstammen schijnen aan te geven". De bezochte Papoeas typeerend, schrijft Pr. V. o.a.: „De binnenlanders hier smukken zich op als de kustbewoners, hun versierselen zijn dezelfde, alleen ziet men hier meer hoofdkransen van aigrettes. Alles hetzelfde, alleen zijn ze zoo mogelijk nog een graadje vetter en viezer, vuiler en muffer en...... nog ongerepter Kaja-kaja. Hier ziet men nog nekwervels dragen van verslagen vijanden en één man droeg heel gemoedelijk een menschelijk kinnebak aan zijn kalkkoker!"

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 49: Kostende prijs van suiker op Java, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — De gomziekte van het suikerriet, hare oorzaak en hare bestrij-

ding, besproken door Prof. Dr. F. A. F. C. Went. — Mededeelingen van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg. No. 10. Naar aanleiding van eene Mededeeling over Dwergklappers, door Dr. I. Boldingh. — Alg. Verg. van de Rubberplanters Vereeniging, gehouden op 17 Juli 1920 te Bandoeng. — De Overzeesche handel na den oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen en overige vaste rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft een opgave van recente literatuur over economie, delfstoffen en metalen, nijverheid en brandstoffen, arbeidsvraagstukken, enz.

De West-Indische Gids.

De Dec.-afl. opent met het eerste gedeelte eener beschouwing van den hr. S. Muller van Voorst, getiteld „De middelen tot opheffing van Suriname uit zijn verval". — Jhr. L. C. van Panhuys bespreekt de mogelijkheid om de waterkracht der aanwezige watervallen en stroomversnellingen te benutten, zooals zulks in Ned. Oost-Indië geschiedt en in Britsch-Guyana is voorbereid. — Dr. C. Bonne schrijft interessante bijzonderheden over het Boschnegerschrift, uitgedacht door den boschneger Afaka uit het Marowijne-district. — Mr. R. Bijlsma wijdt eene beschouwing aan Alexander de Lavaux en zijne generale kaart van Suriname 1737 (met reproductie dier kaart naar een op witte zijde gedrukt exemplaar in de collectie van Jhr. J. W. Six van Vromade). — Ten slotte — behalve de vaste rubrieken — een rapport van den toenmaligen Chef der „Divisie West", J. C. van der Kemp, medegedeeld door Dr. J. de Hullu en door dezen getiteld: De algemeene toestand onzer West-Indische bezittingen in 1806.

* * *

Ten besluite de volgende titels:

Dictionary of colloquial Malay (Malay-English and English-Malay), by R. O. Winstedt. (Singapore, Kelly and Walsh).

Im Dämmer des Rimba. Sumatra's Urwald und Urmensch, von Wilhelm Volz. (Breslau, F. Hirt).

Het graf van den Soembing. Een Javaansche roman, door Mr. C. W. Wormser. (Kampen, J. H. Kok).

Verslag over het dienstjaar 1919, 7e boekjaar, van de Centrale Kas. (Batavia, Javasche Boekhandel en Drukkerij).

De economische toestand in Indië in het afgeloopen jaar. (Referaat van het verslag van den President der Javasche Bank over het boekjaar 1919—'20). (Economisch-Statistische Berichten, No. 245).

De Lampongsche districten gedurende het eerste halfjaar van 1920. (Korte Berichten, 10e Jaarg. No. 42).

Bali en Lombok.

—o—

Overzicht der litteratuur omtrent deze eilanden tot einde 1919. — Uitgave van het Bali-Instituut.

Onder de wetenschappelijke berichten in „Het Vaderland" van 7 dezer lezen wij:

Deze titel van het groote boekdeel, door het Bali-Instituut ons aangeboden, spreekt duidelijk van den enormen arbeid welke aan de samenstelling er van heeft ten grondslag gelegen. Een nadere kennismaking bevestigt die meening. Hier volgt een kleine opsomming.

Na een Kort Overzicht van de Ontwikkeling onzer Kennis van Bali en Lombok vindt men het eigenlijk overzicht, onderverdeeld in de rubrieken: A. Afzonderlijke geschriften alleen over Bali en Lombok, 75 artikelen; B. Artikelen over Bali en Lombok uit tijdschriften en andere periodieken, 526 artikelen; C. Gegevens over Bali en Lombok uit boeken en tijdschrift-artikelen, die niet uitsluitend over deze eilanden handelen, 207 artikelen. Daarop volgt rubriek D. Staats- en bijbladen van Ned.-Indië en gegevens uit de Javasche Courant met betrekking tot Bali en Lombok. En eindelijk rubriek E: Land- en zeekaarten van Bali en Lombok. Het geheel gevolgd door een zaken- en een personenregister. Benevens een register van eenige vreemde woorden met verklaring.

Van al die geschriften, artikelen en andere gegevens nu heeft de samensteller, de heer C. Lekkerkerker, archivaris van het Instituut, het essentieele geëxtraheerd en dat tot een gemakkelijk te raadplegen overzicht saamgebracht, van 414 bladzijden, veelal kleinen druk. Daarmede pogende te geven een verzameling van zoo volledig mogelijke gegevens betreffende de Baliërs.

We begrijpen het beroep van den samensteller voor zijn arbeid op hen, die het boek zullen gebruiken bij hun ambtelijke of wetenschappelijke bezigheden. Toch zal bij alle op- en aanmerkingen deze proeve van een litteratuuroverzicht, met zijn uittreksels van de artikelen van belang, een bezit van waarde blijken te zijn, vooral voor de bestuurs-ambtenaren op Bali en Lombok.

Suriname.

Mr. A. J. A. A. baron van Heemstra, advocaat-generaal bij het gerechtshof te Arnhem, oud-burgemeester van die gemeente, is bij Koninklijk Besluit van 30 November benoemd tot gouverneur van Suriname, waarheen hij omstreeks einde Maart zal vertrekken.

De aftredende gouverneur Staal vertrekt ongeveer 10 dezer uit Suriname, na het bestuur der kolonie tijdelijk te hebben overgedragen aan den vice-president van den Raad van Bestuur, mr. Rietberg.

Omtrent den levensloop van den nieuw benoemden Gouverneur schrijft de „Arnhemsche Courant" van 1 December:

Mr. A. J. A. A. baron van Heemstra is 22 Juli 1871 te Vreeland geboren, waar zijn vader burgemeester was. Hij studeerde aan de Universiteit te Utrecht en promoveerde daar in de rechten op stellingen. Na zijn promotie was hij een tijdlang werkzaam op het Kantongerecht in het arrondissement Arnhem. In 1902 werd hij benoemd tot ambtenaar bij het O.M. bij het Kantongerecht te Roermond; in 1909 tot substituut-officier van Justitie bij de arrondissementsrechtbank te Maastricht. 16 Maart 1910 volgde zijn benoeming tot burgemeester van Arnhem, als hoedanig hij 2 Mei d.a.v. werd geïnstalleerd. In Januari 1920 vroeg mr. van Heemstra ontslag uit deze betrekking, dat hem met ingang van 1 April verleend werd, terwijl hij op dienzelfden datum benoemd werd tot advocaat-generaal bij het Gerechtshof te Arnhem.

Uit het zeer waardeerend artikel van de „Arnhemsche Courant" nog het volgende:

„De toestanden in de West-Indische koloniën zijn niet zeer rooskleurig; voor een man, die werken wil en kan, is daar ongetwijfeld veel te doen. En wie met moed op en vertrouwen in zijn werkkracht zoo'n taak aanvaardt, ook al telt hij de moeilijkheden niet gering, heeft al een eind gewonnen op den weg, die leidt naar een welslagen, dat eigen bevrediging schenkt. Wie den nieuwen gouverneur van Suriname kent, weet, dat hij zijn taak aanvaardt in het volle vertrouwen, dat hij werkzaam kan zijn in het belang van het land en het volk aan welks hoofd hij gesteld wordt. En aan zulke mannen heeft juist een kolonie als Suriname behoefte, waarbij dan nog komt, dat mr. van Heemstra door zijn tienjarig burgemeesterschap van een gemeente, die zich onder zijn bestuur heeft aangepast aan de eischen van een veelbewogen tijd, en die tijdens de oorlogsjaren voor zeer groote en onvoorziene moeilijkheden heeft gestaan, op het stuk van bestuursadministratie een ervaring heeft, die velen van zijn voorgangers misten en die het land, waarover hij het bestuur aanvaardt, niet anders dan ten goede kan komen.

Suriname en zijn bevolking mag gelukgewenscht worden met den nieuwbenoemden gouverneur".....

In „Het Centrum" van 2 December een brief van den Arnhemschen correspondent over den nieuwbe-

gezonden Gouverneur, waaruit wij het volgende knippen:

„Met een taaie, onverzettelijke energie heeft hij in zijn magistraatsjaren, en met name in de zware crisisjaren, zich voor de belangen van Arnhem te weer gesteld.

Een geruime rustperiode was toen noodig, om zijn in het algemeen belang opgeofferde krachten te herstellen.

De Arnhemsche Burgerij erkende, na afloop der oorlogsjaren, zijn groote verdiensten, door ter herinnering aan Burgemeester van Heemstra in de hal van het Raadhuis een gedenksteen te doen metselen. Inderdaad is de tijdkring van Van Heemstra's burgemeesterlijke werkzaamheid een periode van groote voortvarendheid geweest.

Initiatiefnemer van ruimen blik, stelde hij zich aan het hoofd van velerlei ondernemingen, en was een krachtige stimulans op velerlei gebied.

Kunstminnaar, heeft hij ook het kunstleven sterk ondersteund. Hij was de „Urheber", althans de groote officieele kracht, van het magistrale Vaderlandsch-Historisch Volksfeest.

Geboren edelman, ook in het gewone leven man van aristocratie en distinctie, wist hij daaraan te verbinden een zeldzame jovialiteit, een welwillende geneigdheid tegenover alles en iedereen. Met zijn open geest en bonhommie wist hij de Raadszittingen in een sfeer van gemoedelijkheid te houden"......

......„De kolonie Suriname, waarvoor een sterke ruggesteun uit het Moederland niet overbodig is, ontvangt in baron van Heemstra een voortvarenden, energieken bewindvoerder, die ongetwijfeld alle braak-liggende mogelijkheden in de kolonie zal opsporen en benutten. Een Eersten Ambtenaar met sterke hand.

Zijn vertrek derwaarts zal plaats hebben uiterlijk einde Maart of begin April 1921"......

* * *

„De West" van 12 October schrijft:

Wat er van de plannen tot ijzerertsexploitatie worden zal, is totdusverre niet bekend.

Een der personen wier aanvragen om concessie in verband met het onderzoek naar ijzer-erts waren aangehouden, heeft zich onlangs weder tot den gouverneur gewend om een beslissing te mogen vernemen.

Het nietszeggend antwoord luidde, dat bedoelde aanvragen waren aangehouden in verband met het onderzoek naar ijzer-erts (wat de heele wereld reeds wist) en dat vergunningen tot onderzoek in het thans gesloten gebied destijds waren verleend omdat er toen nog geen sprake was van ijzer-erts (iets wat ook ieder reeds wist).

Daar men echter dergelijke aanvragen niet tot de eeuwigheid kan „aanhouden" dringen wij er nogmaals op aan, dat ten minste aan hen die voorkeurrecht bezitten uit hoofde eener verleende vergunning tot onderzoek, nu eindelijk de door hen gevraagde concessie wordt verleend. Eventueele ijzer-erts-exploitanten zullen zich dan maar moeten aanpassen aan den toestand zooals die is.

* * *

De heer E. V. Conrad, goudindustrieel, verzoekt „De West" mede namens andere belanghebbenden, een ernstig protest te plaatsen tegen de voorgenomen inkrimping van den spoorweg. Wordt die maatregel toegepast, dan beteekent dit den ondergang van het goudbedrijf aan de Sarakreek. Het is ondenkbaar, verklaart deze deskundige ter plaatse, dat dit bedrijf, dat zich met moeite staande houdt, zou kunnen worden voortgezet zonder verkeersmiddel. Van een voortzetting der exploitatie onder de oude primitieve voorwaarden, met een vervoer van menschen en goederen over de watervallen, kan z.i. onder de huidige omstandigheden geen sprake zijn.

In plaats van in te krimpen, zou het z.i. aanbeveling verdienen om den spoorweg door te trekken, daar tusschen het gebied der Sarakreek en het Lawagebied rijke goudhoudende terreinen gelegen zijn. Dit is de eenige streek waar de Mijnexploitatie van gouvernementswege destijds goede resultaten behaalde.

Wij gelooven niet, schrijft „De West", dat deze laatste wensch van den heer Conrad veel kans op verwezenlijking heeft. Prijzen van spoormateriaal zijn tot een krankzinnige hoogte gestegen. Wij meenen, dat het vooral die overweging is, die geleid heeft tot het, laat ons hopen voorloopig besluit tot inkrimping. Rails bijvoorbeeld, kosten thans *f* 200 per staaf (van tien meter lengte). De vernieuwing van de rails alleen van den bestaanden spoorweg zou ettelijke millioenen kosten. Werkelijk een bedrag om van te schrikken. Wij kunnen ons echter niet voorstellen, dat een spoorweg, waarvan de aanleg begon in 1903, nu reeds in belangrijke mate railsvernieuwing zou noodig hebben. Vooral geldt dit voor het baanvak, dat men wil opbreken en dat slechts enkele keeren per week wordt bereden.

De toestand is bijzonder onbehagelijk voor de goudindustrieelen, die reeds terreinen geprospecteerd hebben voor het volgend jaar en niet weten of zij de toebereidselen voor verdere exploitatie moeten voortzetten.

* * *

„De West" van 29 October schrijft:

De Surinaamsche Bauxite Maatschappij werkte de laatste maanden met ongeveer 900 arbeiders op Moengo. Thans is een groot deel van dit personeel, en ook een deel van het kantoor personeel, ontslagen. Men zal vermoedelijk doorwerken met iets meer dan de helft van de oude sterkte. Onder de ontslagenen zijn ook timmerlieden.

Op onze navraag op het kantoor deelde de directie ons mede, dat gebleken was, dat men bezwaarlijk op den ouden voet kon doorwerken, in hoofdzaak wegens de onzekere aanvoeren uit de Vereenigde Staten. Men kan niet alle materieel verkrijgen wat men noodig heeft. Daar op het oogenblik bijna alle spoorwegen in Amerika in beslag worden genomen voor het vervoer van den oogst, zal vooreerst geen verbetering komen in den gewraakten toestand.

Daar komt bij, dat de toestand in Amerika altijd zeer onzeker is gedurende de presidentieele verkiezingen, terwijl allerlei werkstakingen een verlammenden invloed oefenen. De reusachtige kolenstaking in Engeland werkt onmiddellijk ongunstig terug op alle andere landen.

Ten slotte is er de groote daling der bauxietprijzen. Deze grondstof is op dit oogenblik nagenoeg onverkoopbaar, zoodat het weinig zin heeft om thans schepen uit te zenden ter afhaling van bauxiet.

Om al deze redenen is voorloopig besloten om in kalmer tempo het werk voort te zetten op Moengo.

De heer Engelhardt verklaarde ons, dat zoodra de toestanden zich wijzigen, de maatschappij gaarne het thans ontslagen personeel weder in dienst zal nemen.

* * *

„De West" van 5 October had zich pessimistisch uitgelaten over de vooruitzichten van de cacaocultuur in Suriname. In een volgend nummer komt Dr. Stahel tegen deze zienswijze op.

Is eens het tekort aan suiker door de hervatte suikerbietencultuur in Europa aangevuld en heeft zich Europa ook economisch weer eenigszins hersteld, dan bestaat er geen reden om aan onze goede vooruitzichten voor onze cacaocultuur te twijfelen, vooral wanneer de planters ook verder de cacaoziekten zorgvuldig bestrijden en niet nalaten, de slechte dragers in de oude velden door goede te vervangen en nieuwe

velden uitsluitend met veredeld plantmateriaal aan te leggen.

Op het oogenblik staan reeds een 200-tal veredelde boomen op de plantages en van de 1000 uitgeloopen oculaties, die op het oogenblik in den Cultuurtuin staan, zullen dit jaar nog een 600-tal op de plantages worden uitgeplant. De kweekbedden worden verder belangrijk uitgebreid, zoodat van 1922 af de Cultuurtuin op uitgebreide schaal veredeld plantmateriaal zal kunnen leveren.

Het zoude te betreuren zijn, wanneer het pessimistisch artikel in ,,De West'' van den 5en October het bij vele planters herlevende vertrouwen in de cacaocultuur weer zoude te niet doen.

Curaçao.

St. Eustatius.

De New-Yorksche correspondent van het ,,Algemeen Handelsblad'' doet mededeeling van een artikel in de ,,New York Herald'' over Holland. Daarin wordt blijk gegeven van de bekende waardeering voor de eerste begroeting, aan de Amerikaansche vlag gebracht, op St. Eustatius door den Gouverneur De Graeff.

,,Op den 16en November van het jaar 1776'', schrijft de ,,Herald'', ,,ontving de Amerikaansche vlag haar eersten groet buitenslands. Elf kanonschoten werden gelost, niet als eerbewijs of als blijk van de commercieele erkenning van een nieuwen staat en goeden klant, maar na(ar?) de verordening van een Gouverneur, die zijn geschiedenis wist en die de onafhankelijkheidsverklaring nauwkeurig had bestudeerd. En bevel gaf om de kanonnen der bastions van het fort Oranje ter begroeting af te vuren.''

Het ,,Handelsblad'', waaraan bovenstaande vertaling is ontleend, haalt verder uit het artikel aan, dat De Graeff na inzage van het afschrift der onafhankelijkheidsverklaring, hem door kapitein Robinson van de ,,Andrew Doria'' overhandigd, zou gezegd hebben, dat ,,deze Amerikanen om dezelfde redenen streden als die waarvoor zijn eigen voorvaderen in 1567 de wapenen tegen Spanje hadden opgenomen, n.l.: ,,geen belasting zonder toestemming''. En verder, dat ten gevolge van dit incident waarschijnlijk de helft van al de uit het buitenland ingevoerde oorlogsammunitie via St. Eustatius de opgestane Engelsche koloniën bereikte.

Tot zoover de ,,Herald''. Het is mogelijk, dat De Graeff's daad, die door de Amerikanen zoo hoog aangeslagen wordt, oorspronkelijk bedoeld is als een erkenning van de congres-vlag. Het is echter bekend, dat De Graeff, door de Directie der West-Indische Compagnie ter verantwoording geroepen, zich heeft trachten te redden door een verklaring, dat hij niet bedoeld had de onafhankelijkheid van Noord-Amerika te erkennen, daar hij het schip slechts als koopvaardij-schip begroet had, met 2 schoten minder dan het zelf gelost had. Over het aantal geloste schoten (13, 11 of 9) bestaat geen zekerheid. Het is echter niet te ontkennen, dat St. Eustatius aan de Amerikaansche zaak belangrijke diensten heeft bewezen.

Ambtenaren.

Ten vervolge op ons laatste artikel hierover eischt de billijkheid, dat wij meedeelen, dat de ,,Amigoe'' over den brief van den Gouverneur aan de voornaamste firma's en maatschappijen schrijft. Het blad ziet in het meegedeelde rondschrijven niet een indirect verbod aan de ambtenaren om den dienst te verlaten of eene poging om de handelsfirma's af te raden, die ambtenaren in dienst te nemen. Alleen zou de bedoeling zijn om in overleg met het Gouvernement den meest geschikten datum vast te stellen, waarop de overgang van den betrokken ambtenaar het best kan plaats hebben zonder den dienst te storen.

Het is mogelijk, dat de bedoeling zoo betrekkelijk onschuldig is, maar dan vragen wij ons af, waarom dit niet uitdrukkelijk vermeld wordt. Het is niet onmogelijk, dat het rondschrijven van den Gouverneur in dezen vorm voor verschillende ambtenaren eene belemmering wordt om hunnen financieelen toestand te verbeteren, eenvoudig, omdat men die soesa van overleg met het Gouvernement niet aanhalen wil.

Aan de beschouwingen van de ,,Amigoe'' over het rondschrijven ontleenen wij nog, dat het Gouvernement reeds gebrek aan personeel heeft, en stagnatie van den dienst het gevolg was. Het Gouvernement kan onmogelijk tegen particulieren opbieden en het salaris van één ambtenaar, om hem in dienst te houden, naar dezelfde evenredigheid verhoogen als door een particuliere firma is geboden. Het Gouvernement kan onmogelijk het salaris van den één verhoogen zonder daarbij ook de andere ambtenaren van gelijken rang en consekwent ook zelfs de anderen van nog hoogeren of lageren rang een evenredige verhooging toe te kennen.

Wij vragen slechts: wat is er verleden jaar met het salaris van den directeur van publieke werken gebeurd?

Scheepvaartbeweging.

Ingeklaard:

	Stoomschepen. Aantal.	Stoomschepen. Netto inhoud M3.	Zeilschepen. Aantal.	Zeilschepen. Netto inhoud M3.
Jan. t/m. Sept. 1920	411	1.617.671	797	167.797
" " " 1919	269	917.827	991	142.252

Armwezen.

Ingediend is een ontwerp-verordening tot regeling van het armwezen, als bedoeld in art. 183 R.r. In den Kolonialen Raad is dit ontwerp niet onverdeeld gunstig ontvangen. Men vreesde toeneming der bureaucratie, verslapping der particuliere liefdadigheid en verzwaring der lasten van de Koloniale kas.

Kleine Berichten.

De onlangs in Nederland aangenomen wijziging der strafbepalingen tegen dierenmishandeling zijn door den Gouverneur ook aan den Kolonialen Raad voorgesteld.

De heer J. W. Gonggrijp, houtvester in Suriname, heeft op 1 November, op uitnoodiging van den Gouverneur, te Willemstad een lezing gehouden over: ,,Wat kan inzake van Boschwezen in Curaçao gedaan worden?''

Gouverneur Helfrich heeft weer een bezoek gebracht aan Bonaire. Een afvaardiging verzocht om de benoeming van den waarnemenden gezaghebber, den heer De Haseth, tot gezaghebber. De Gouverneur heeft de Bonairianen echter moeten teleurstellen, want hoogstwaarschijnlijk zal de heer De Haseth tot gezaghebber van Aruba benoemd worden. Aldus deelt de ,,Amigoe'' mee, die daaraan toevoegt, dat de heer De Haseth reeds als zelfstandig bestuursman op verschillende plaatsen groote bewijzen van bekwaamheid heeft gegeven, terwijl Aruba zooveel grooter en meer bevolkt is en om verschillende redenen ook meer bestuursbekwaamheden vereischt dan Bonaire.

De heer W. G. E. D'Artillact Brill, consul der Nederlanden in algemeenen dienst, is bevorderd tot consul-generaal der Nederlanden in algemeenen dienst.

Volgens mededeeling van het Hoofdkantoor van de ,,Hollandsche Bank voor West-Indië'', te Amsterdam, bedroeg de afgiftekoers voor zichtwissel Curaçao op 3 November 1920 117,75.

Het Curaçaosche Weerbaarheidscorps is een ontnatuurlijken dood gestorven en daarmee, naar de ,,Amigoe'' meedeelt, den weg gegaan van P a d v i n d e r s, S p a r t a, P h i l h a r m o n i s c h o r k e s t.

Alweer is te Willemstad brand uitgebroken en wel op den berg van Otrabanda.

De prijs der gewone stroohoeden is eind October plotseling gedaald van 45 cent tot 30 cent per stuk, naar de ,,Amigoe'' meedeelt.

Het bureau voor voedselvoorziening is met ingang van 1 November opgeheven.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

De een wil ze niet en de ander kan ze niet krijgen.

Zij volgen elkander in al klemmender wordende uitdrukking op, de verklaringen, dat de Vereenigde Staten voorloopig niet op immigratie gesteld is en een scherpe selectie wenscht toe te passen, voor zoover zij den inwandel nog zal gedogen. Van particuliere zijde wordt in deze richting even volhardend geijverd als van regeeringswege.

De American Federation of labour voert krachtige actie om het getal van 2 millioen werkeloozen niet nog te doen vermeerderen. Gedurende den oorlog heeft de immigratie vrijwel stilgestaan, maar nu worden weer scheepsladingen aangevoerd. Het quarantaine station voor New York Ellis Island is voortdurend overvuld.

De van de federatie uitgegeven propaganda heeft wellicht meegewerkt tot de indiening van een wetsontwerp door den voorzitter van de commissie voor de immigratie uit het Huis van Afgevaardigden, hetwelk de strekking heeft de immigratie gedurende de eerstvolgende 2 jaren stop te zetten. Uitzondering wordt alleen aangenomen voor bloedverwanten van Amerikanen of in Amerika reeds gevestigde buitenlanders, die hun voornemen hebben te kennen gegeven om zich te laten naturaliseeren.

Wij vonden meermalen gelegenheid er op te wijzen, dat het bordje: ,,verboden toegang'' eveneens bij de havens van andere landen gesteld is, soms als absoluut verbod, soms als afweer alleen tegen de instuif van bepaalde nationaliteiten. Haast zou men geneigd zijn dit als een universeel verschijnsel van den tijd te beschouwen, ware het niet dat enkele landen een uitzondering maakten.

Zoo blijven Fransch en Nederlandsch Guyana om toestrooming van werkkrachten vragen en de laatste raad van den vertrekkenden gouverneur van Suriname, den heer Staal, is nog een handleiding ter oplossing van dit voor onze West onopgeloste vraagstuk.

Zou 't nu niet doenlijk en nuttig zijn, van den stroom, die overal op ,,verboden toegang'' stuit, een gedeelte te leiden naar Suriname? Wij weten wel, dat daar niet iedereen welkom en te gebruiken is, maar men blijve niet aan een bepaalden landaard houden en sluite evenmin een bepaalden landaard uit. Behalve krachten voor de cultures, kan aan honderden werk gegeven worden voor wegenaanleg, het punt dat naast en met ,,bevolking'' over de toekomst van de kolonie te beslissen heeft.

Het komt ons zeer waarschijnlijk voor, dat door immigratie van zeer uiteenloopende herkomst een gemengde bevolking van blijvers aan de kolonie kan worden gegeven, die dadelijk als hulp op de plantages en als wegenaanleggers werk kunnen vinden en die in de toekomst nederzettingen zullen geven langs de nieuwe wegen en geleidelijk naar 't hoogland in. Juist thans zijn blijvers te winnen.

België's koloniaal instituut.

De Deutsche Kolonialzeitung van 20 November bevat eenige mededeelingen over de Belgische voornemens met betrekking tot het brengen van een wakker koloniaal begrip in de bevolking, streven waarmede het, naar 't schijnt, nog niet best wil vlotten.

Na de regeling van de propaganda in de scholen, is de opening gevolgd van de Koloniale Hoogeschool te Antwerpen. Deze schepping van den onlangs uit Afrika teruggekeerde minister van koloniën Franck (die ook in 't nieuw gevormde kabinet dezelfde portefeuille heeft behouden), beschikt over ruime geldmiddelen. Volgens 't Duitsche blad heeft de minister 10 millioen francs er voor weten te krijgen uit het Amerikaansche fonds tot opheffing van het schoolwezen in België, zoodat hieruit alleen al zoowat 500.000 fr. per jaar toevloeien. Dan heeft de stad Antwerpen een terrein ter waarde van wel één millioen ter beschikking gesteld. De kosten der gebouwen, waaronder een internaat begrepen is, worden op 5 millioen fr. geschat. De jaarlijksche kosten worden op 800.000 fr. gesteld.

Het eerste succes is niet groot. De groote reclame heeft niet meer dan 14 leerlingen doen opkomen, voor wien 7 leeraren aangesteld zijn.

De uitgedrukte verwachting, dat hierin niet veel verbetering zal komen, laten wij voor rekening van D. K. Z., maar wij meenen, dat er wel waarheid kan liggen in de aan een Brusselsch blad ontleende opmerking, volgens welke de tegenwoordige jonge mannen op den leeftijd der studenten geen lust hebben in een internaat. Is 't waar dat de regeering niet handig geweest is bij de keuze der leeraren, dan zouden dit twee misgrepen vormen, die wel te herstellen zijn, maar 't Duitsche blad zoekt de reden der mislukking vooral in 't gemis aan koloniale geest bij 't Belgische volk.

van Vollenhoven.

De bladen hebben een korte aanhaling gegeven uit de rede, door minister Sarraut uit gesproken bij de onthulling van de gedenkplaat, die in de E c o l e c o l o n i a l e te Parijs geplaatst is, ter vereering van de nagedachtenis der in den strijd gevallen oud-leerlingen en leerlingen dier school. Wij meenen deze te moeten aanvullen met hetgeen de minister gezegd heeft over onzen landgenoot van Vollenhoven, zijn medewerker en vriend.

Hoe zou 't anders kunnen, zeide Sarraut, dan dat een dergelijk bestaan (de school van den oorlog) mannen moest smeden, die eer doen aan den man. Hoe zou t anders kunnen, dan dat de buitengewone voorwaarden van een zoo energieke levensinspanning ook buitengewone menschenfiguren zouden doen ontstaan.

En dan denk ik aan u, Vollenhoven, de hoogst geschatte, de meest gewaardeerde, de trouwste mijner medewerkers, aan u mijn groote, mijn broederlijke Vollo.

Welke treffende herinneringen doen de gouden trekken, die in dit marmer gebijteld, den roem van uw naam doen schitteren, weer bij mij opkomen. Ik zie u weer daar op dat aantrekkelijke land van Azië, vol gezonde kracht en scheppende energie, de fransche stelling opwekkend door uw gloedvolle geestdrift, over den arbeid van allen het weergalooze licht van uw prachtig vernuft verspreidend. Ik doorleef weer uwe bezielde, helderziende, onvermoeide werkzaamheid, waarin het heldere, stelselmatige van de inspanning de stoutmoedige zetten van het eigen initiatief naar het gewilde einde leidde. Ik hoor de trilling van uwe stem overal rondom u de jeugdblijdschap van uw stralend optimisme brengen, ik hoor uw gullen lach, het vergeefsche geschreeuw overheerschen van hen, die uwe bewonderenswaardige persoonlijkheid aanvochten.

Groote aanvoerdersziel, die de volle waarde en de volle deugd van het voorbeeld heeft gekend, hebt gij u geheel, vurig en zonder berekening, gegeven aan het werk van kracht en vruchtbaarheid, daarbij, met kiesche schroomvalligheid in uw binnenste de te teedere gevoelens verbergende, die aan uw moed afbreuk zouden hebben kunnen doen, of die soms het geheime leiden van uwe hooge zelfverloochening zouden hebben kunnen laten raden.

Men heeft van u gezegd: ,,Een der meest uitblinkenden onder de dapperen''. De beste onder de besten, kan ik op mijn beurt verklaren, ik, die mijn leven blijvend vereerd acht door uwe vriendschap. ,,Aan volgende geslachten ten voorbeeld voor te houden''! Welke woorden zijn niet zwak bij dit lofschrift van de eervolle vermelding, waarmede de loopbaan besloten is, die zóó wonderbaarlijk rijk was, dat de ouden haar als door de

Goden begunstigd zouden hebben vereerd.

Jongelieden van deze school, wier roem hij is, hoe vele lessen zijn uit dat voorbeeld niet te trekken! Moge het u gegeven zijn, u, in den loop der mooie carrière, die gij gekozen hebt, te bezielén door een zoo verheven herinnering en moge in oogenblikken van beproeving of in de spannende uren van de twijfel de flinkheid van de door u te nemen besluiten op de hoogte komen van de deugden van dezen voorganger.

De Fransche beweging op Mauritius.

Eigenaardig toch, hoe men anderen blijft aanprijzen, waar men zelf niet van weten wil. Frankrijk voelt heel weinig voor een zelf beslissing van de bevolking van een provincie over hare nationaliteit, wanneer een uitslag te vreezen is, die tegen de Fransche inzichten of de Fransche belangen zou kunnen ingaan, maar sedert een deel van de bewoners van Mauritius, het voormalige Isle de France, een neiging toonen om de Britsche vlag door de Fransche driekleur te doen vervangen, kunnen zij maar niet begrijpen, wat Engeland tegen een volksstemming kan hebben.

Zij die de Fransche beweging leiden, voelden zich sterk genoeg, om bij de, op 11 Januari 1921 te houden verkiezingen met eigen candidaten uit te komen.

De campagne was begonnen, ook de pro-Fransche partij zette in de pers haar program en hare zienswijze uiteen. Maar de Britsche gouverneur, sir Hesketh Bell kwam hier een stokje voor steken. Hij verklaarde het openlijk uiten van sympathie voor Frankrijk als d i s l o y a l i s t, met bedreiging van zware straf en hij verbood de meetings, die in die richting wilden propagandeeren.

De Fransche bladen verwonderen zich hier te meer over, omdat, naar zij zeggen, sir Bell zelf verzekerd zou hebben, dat zelfs 30 pCt. der Fransch sprekende Mauritiërs vijandig zouden staan tegenover de terugkeer-beweging. Laat hij 't dan beproeven en bewijzen, maar dat durft en dat kan hij niet, roepen zij uit.

De Fransch-gezinden, onder leiding van de Boucherville, hebben een bezwaarschrift bij de regeering te Londen ingediend. Zij vertrouwen op het herkrijgen van hunne vrijheid tot spreken en handelen, zooals die in andere Britsche koloniën bestaat. Reeds is de stelling uitgesproken: Wil Engeland in den opgelegden dwang volharden, dan zal er een klein Ierland ontstaan in den Indischen Oceaan.

Engeland in Mesopotamië.

De minister voor Indië, Mr. Montagu, heeft in een speech de in Mesopotamië te volgén politiek uiteengezet. Nu Groot-Brittannië het mandaat over dit gebied aanvaard heeft, moet de opmarsch der expeditie vlug, zij 't zonder overhaasting, plaats vinden. Sir Percy Cox, die er als hooge commissaris optreedt, zal de belofte hebben te verwezenlijken om de Arabieren te helpen bij het instellen van een inheemsche regeering, die, te gelegenertijd, hare plaats in den Volkenbond zal kunnen innemen. Als voorloopige maatregel in die richting heeft hij reeds een raad van state ingesteld, in afwachting van de verkiezing van een het volk vertegenwoordigende regeering, die eens te beslissen zal krijgen over de wijze waarop het volk zichzelf zal kunnen uitspreken over den gewenschten regeeringsvorm.

Over de groote sterkte van 't bezettingsleger is veel geschreven, maar ook dat is een tijdelijke maatregel. Zij zal verminderen naargelang een Arabisch leger kan worden gerecruteerd.

De Turksche regeering werd als een onheil voor 't land beschouwd, de vredesbepalingen hebben de bedoeling Mesopotamië naar een betere toekomst te leiden. De hiervoor noodige middelen moeten toegepast worden. Dit wil Engeland doen, om het volk in staat te maken op eigen beenen te staan en zoowel een indringer als de binnenlandsche woeling te weerstaan.

De beschuldiging, dat de mandataris geen gebruik zou maken van de bekwaamheden, die reeds in 't volk beschikbaar zijn, wees Montagu af door de vermelding dat van 11829 personen in dienst bij het burgerlijke bestuur 8566 in 't land geboren zijn. Uit alles blijkt dat de minister de overtuiging wil vestigen van Groot-Brittannië's oprechte bedoeling om hier een mandaathouder te zijn, zonder direct eigenbelang.

Mutaties van 1—7 Dec. 1920.

—o—

Nieuwe Leden.

N. V. Indisch-Japansche Handel Maatschappij, Haag, Rijnstraat 7, *f* 5.—.
W. Kruyt, Adj.-Landmeter O.I., Haag, Bezuidenhout 209, *f* 5.—.
J. Slichtenbree, Administrateur Ond. Gebang Wedong O. L., Res. Soerakarta, *f* 5.—.
E. G. B. Louzada, Ing., Djocdja, Kroonprins allee, *f* 5.—.
Mr. W. B. R. Olt, Advocaat, Poerwasarie, Djocdja, *f* 5.—.
Mr. R. Verheyen, Voorzitter Landraad, Poerwasarie, Djocdja, *f* 5.—.
Mr. H. W. Pruyssen, Landrechter, Soerakarta, Villapark, *f* 5.—.
H. G. Bremer, Divisiecommandant Gew. Pol., Soerakarta, *f* 5.—.
J. Grader, Gew. Secretaris, Soerakarta, Villa Sans Souci, *f* 5.—.
Mr. O. O. Bergsma, Voorz. Landraad, Klaten, *f* 5.—.
H. van Doggenaar, Firma Resink en Co., Semarang, *f* 5.—.
M. Roeslan Atmohoesado, Gouv. Ind. Arts, Sragen, *f* 5.—.
W. F. Simon, Stationschef S.S., Sragen, *f* 5.—.
J. Th. van Mare, oud-Ritmeester O.-I., Haag, Reinkenstraat 76, *f* 10.—.
Mevr. J. A. Vosmaer, Haag, Reinkenstraat 76, *f* 10.—.

Afschrijven.

D. Radersma, Ass.-Res., Haag, Antonie Duyckstraat 134 (reeds vroeger bedankt).
F. J. H. M. Bolsius, Contr. Pandhuisdienst, Pekalongan (overleden).
P. L. E. Vyselaar, Haag, Daendelsstraat 4 (overleden).

Contributieverhooging.

K. F. A. Zeiler, Kap. Inf. O.-I., van *f* 5.— op *f* 6.—.

Nieuwe Abonnementen.

Societeit „de Vereeniging", Djocdjakarta, *f* 5.—.
Hotel Mataram, Djocdjakarta, *f* 5.—.
Hotel Toegoe, Djocdjakarta, *f* 5.—.
Grand Hotel, Djocdjakarta, *f* 5.—.
Societeit „de Harmonie", Soerakarta, *f* 5.—.
Hotel Russche, Soerakarta, *f* 5.—.
Hotel Slier, Soerakarta, *f* 5.—.
Hotel Dohne, Soerakarta, *f* 5.—.

Adresveranderingen.

W. H. E. Scheurer, Contr. B.B., van: Bandjer Masin naar: Haag, Beeklaan 516, *f* 2.50.
Dr. E. H. van Hasselt van: Middelburg, Brakstraat 259 naar: Haag, Huygenspark 45, *f* 5.—.
R. Eekhout, Haarlem, van: Oranjeplein 19 naar: Vredehofstraat 2.
M. Daniels, Onderluitenant, van: Bandoeng, Dep. van Oorlog, naar: Malang, Achterstraat 3.
L. Visser, Oud O.-I. ambt., van: Teteringen, Baronielaan 122bis, naar O.-I. (onbekend adres), *f* 2.50.
Mej. Th. A. van der Woude van: Breda, Baronielaan 122, naar: Zwitserland, Canton Vaud Gryon sur Bex, Pension Broyon, *f* 2.50.
J. B. H. Soodt van: Haag, Banstraat 18, naar: Deli, Pematang Siantar, *f* 5.—.
S. L. Vermeer, Haag, van: 2de Adelheidstraat 155, naar: Sleedoornstraat 52.
E. Vonck van: Doorn, Villa Houtrust naar: Haag, Stadhoudersplein 12, *f* 3.—.
K. F. A. Zeiler, Kap. Inf. O.-I., van: Koeta Radja naar: Soerakarta, *f* 6.—.

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. Hietink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. van Gennep, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk)
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.01½ frankeerkosten.

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* 0.01½.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Sragen, res. Soerakarta, Java.